

Naturklagenævnet
Rentemestervej 8
2400 København NV
nkn@nkn.dk

Kappel, den 1. november 2010

Naturklagenævnets j.nr.:
NKN-33-04278
NKN-33-04289

Bemærkninger til Miljøcenter Roskildes skrivelse af 16/9 2010. Vindmøller ved Kappel – Klage over kommuneplantillæg 360-18

Med skrivelse af 30. juli 2010 har Naturklagenævnet bedt Miljøcenter Roskilde komme med bemærkninger til det af klagerne anførte om mangler ved VVM-redegørelsen og kommuneplantillægget.

Naturklagenævnet forespørger endvidere om alle nødvendige plantilladelser foreligger, om Miljøcentret i øvrigt har bemærkninger til sagen, samt om der er andre interesserede bygherrer end DONG Energy.

Miljøcenter Roskilde har ved skrivelse af 12/8 2010 fremsendt oplysninger om de nødvendige tilladelser i forhold til plan- og naturbeskyttelseslov.

Ved skrivelse af 16/9 2010 har Miljøcentret fremsendt deres bemærkninger.

Miljøcentret skriver indledningsvis:

Det kan supplerende oplyses, at det fremgår af Ingeniøren d. 1. september 2010, at DONG Energy fremover vil koncentrere sig om at anlægge vindmøller på havet, men at de som et led i denne strategi fortsat ønsker at realiserer forsøgsmølleområdet ved Kappel.

Denne oplysning er **ikke** relevant for Naturklagenævnets behandling af de indkomne klager m.h.t. projektets lovlighed.

I det følgende gives klagerens bemærkninger til Miljøcentrets svarskrivelse af 16/9 2010:

INDHOLDSFORTEGNELSE

STØJBREGNINGERNE VISER OVERSKRIDELSER AF GRÆNSEVÆRDIER	3
LOLLAND KOMMUNES OPFATTELSE AF OMRÅDET.....	4
LOLLAND KOMMUNE ER MILJØMYNDIGHED – MEN ER DEN KOMPETENT?	6
DONG ENERGY SKAL KUNNE DOKUMENTERE	7
DIGESTIEN <u>ER</u> REKREATIVT OMRÅDE / STØJFØLSOMT OMRÅDE.	8
SIKKERHEDSFORHOLDENE	10
SIKKERHEDSRISIKO - FOR FORSØGSMØLLER MED TÆT INDBYRDES AFSTAND	10
DIGESTIEN ER <u>IKKE</u> EN DEL AF VINDMØLLEOMRÅDET	12
LAVFREKVENT STØJ VURDERET, OG MISTOLKES AF MILJØCENTRET.	13
RAPPORT OM LAVFREKVENT STØJ AF 11/6 2010	16
VVM-REDEGØRELSENS BEREGNINGER BEVISER, AT MILJØSTYRELSEN HAR TAGET FEJL	16
DER ER <u>IKKE</u> TAGET HØJDE FOR MENSKEKERS SUNDHED OG FORSIGTIGHEDSPRINCIPPET	17
PLANLÆGNINGEN IKKE I OVERENSSTEMMELSE MED PLANLOV, NATURBESKYTTELSESLOV M.M.....	18
DER ER SKET BRUD PÅ FORVALTNINGSRETSLIGE REGLER FOR PLANLÆGNING.....	19
PLANLÆGNINGEN ER I KONFLIKT MED VINDMØLLECIRKULÆRET.....	22
ALTERNATIVER ER <u>IKKE</u> BEHANDLET.....	22
BETRAGTNINGER I RELATION TIL DET NATIONALE TESTCENTER I THY.....	25
PLANLÆGNINGEN STRIDER MOD KRAV OM OPSTILLINGSMØNSTER, HØJDER OG INDBYRDES AFSTANDE	25
IKKE HJEMMEL TIL DISPENSATION FOR PRODUKTIVSVINDMØLLER.	26
AFSTAND TIL NABOBEYGGELSE ER <u>IKKE</u> I OVERENSSTEMMELSE MED CIRKULÆRET	27
RAMMEOMRÅDETS STØRRELSE <u>ER</u> I STRID MED VINDMØLLECIRKULÆRET.	28
HABITATOMRÅDER, FUGLEBESKYTTELSESOMRÅDER OG BILAG IV-ARTER	28
DER FORELIGGER INHABILITET	29
USIKKERHEDER VED VVM-REDEGØRELSEN	29
REFERENCER:	31
BILAG:.....	33

Støjberegningerne viser overskridelser af grænseværdier

Miljøcentret skriver^[1]:

Miljøcenter Roskilde er uforstående overfor påstandene om at støjgrænserne i beregningen af 5. nov. 2009 skulle vise en overskridelse ved beboelserne på Gottesgabe Strandvej.

Klagens bilag 2 dokumenterer netop at grænseværdierne på hhv. 42 og 44 dB(A) ved vindhastigheder hhv. 6 og 8 m/s overholdes ved alle beboelserne.

Det skal bemærkes, at Miljøcentret ved vurderingen har brugt de faktiske beregnede værdier frem for at opskalere et tegnet kort. Alle beregnede værdier viser, at støjgrænserne kan overholdes.

Klagens bilag 2, side 1-6, dokumenterer, at de faktisk beregnede værdier er under 42 og 44 dB(A) ved vindhastigheder på hhv. 6 og 8 m/s på de i beregningen fastsatte koordinatpunkter, **men dokumenterer ikke, som Miljøcentret skriver, at grænseværdierne er overholdt ved alle beboelser.**

Koordinatpunkterne, som er lagt til grund for de faktisk beregnede værdier, er **ikke** afsat i det mest støjbelastede punkt ved udendørs opholdsarealer, som anført i Støjbekendtgørelsen^[2].

I flere tilfælde er koordinatpunktet afsat ude i en mark **væk fra det mest støjbelastede punkt.** Dette er der netop ført bevis for i klagens bilag 3.

Klagens bilag 2, side 7, dokumenterer, at grænseværdierne for støj netop er overskredet for flere beboelser ved Gottesgabe Strandvej ved 6 m/s.

Hvis man bor i en ejendom, der befinder sig på grænsen mellem overholdt/ikke overholdt grænseværdi for støj, er det naturligt, at man zoomer ind på kortmateriale m.m. og orienterer sig om, hvor linjen er trukket. Man skal kunne rette sig efter VVM-redegørelsen og dennes bilag.

Støjberegningens støjcirkler^[3] flytter sig ikke ved at kortet bliver forstørret. Selv i forholdet 1:1 er det tydeligt, at grænseværdien på 42,0 dB(A) ved 6 m/s – "Eksempel 2" - er overskredet ved beboelser på Gottesgabe Strandvej.

Da Lolland Kommune i juni 2010 vedtog Lokalplan 360-21, var der vedlagt 3 sider af en støjberegning, hvoraf side 1 var dateret 1/6 2010. Disse sider er imidlertid så utydelige og mangelfulde, at vi bad kommunen om et læseligt eksemplar. Bl.a. mangler vindhastigheder m.m. på kortene med støj-cirkler.

Som det fremgår af vedlagte **bilag 1**, har vi kun fået adgang til beregningens side 1. Heraf fremgår det dog, at mølle 3 er beregnet med en totalhøjde på kun 190 meter, altså 9 meter lavere end i VVM-redegørelsens "Eksempel 2".

Af VVM-redegørelsens^[4] tabel 2.3 fremgår det også, at grænseværdierne for støj ved "punkt D, Ved Riddertofte" er overholdt. Miljøcenter Roskilde skrev i høringsmaterialet (august 2009), at gældende grænseværdier for støj var overholdt ved alle beboelser.

Tabel 2.3 viste sig at være misvisende for støjen ved Riddertofte / beboelserne på Gottesgabe Strandvej. Af Miljøcentrets sammenfattende redegørelse^[5] fremgår det af afsnittet, "Støjer møllerne for meget?", at indsigelser har ført til, at der er foretaget nye støjberegninger, da grænseværdierne ikke var overholdt ved Riddertofte, som det ellers var anført i tabel 2.3.

Ved udarbejdelsen af VVM-redegørelsen, havde Miljøcentret brugt de faktisk beregnede værdier, **men havde ikke tjekket koordinatpunkterne for disse værdier.**

Miljøcentret har begået den samme fejl to gange, når de igen påstår at grænseværdierne er overholdt. Miljøcentret har **ikke** tjekket koordinaterne (se klagens bilag 3) for de faktisk beregnede værdier i støjberegningen af 5/11 2009^[3], hvilket er yderst kritisabelt og rystende.

Grænseværdierne er overskredet, som det også er anført i klagen.

Lolland Kommunes opfattelse af området

Miljøcentret skriver^[1]:

Lolland Kommune opfatter som plan- og miljømyndighed hele området omkring mølleparken som åbent land og spredt bebyggelse i åbent land. Dette forhold er lagt til grund for den gennemførte planlægning og de gennemførte beregninger.

At Lolland Kommune som plan- og miljømyndighed opfatter hele området omkring mølleparken som åbent land og spredt bebyggelse i åbent land, behøver ikke at være korrekt.

Vejledning til vindmøllecirkulæret^[6], Forebyggelse af støjgener:

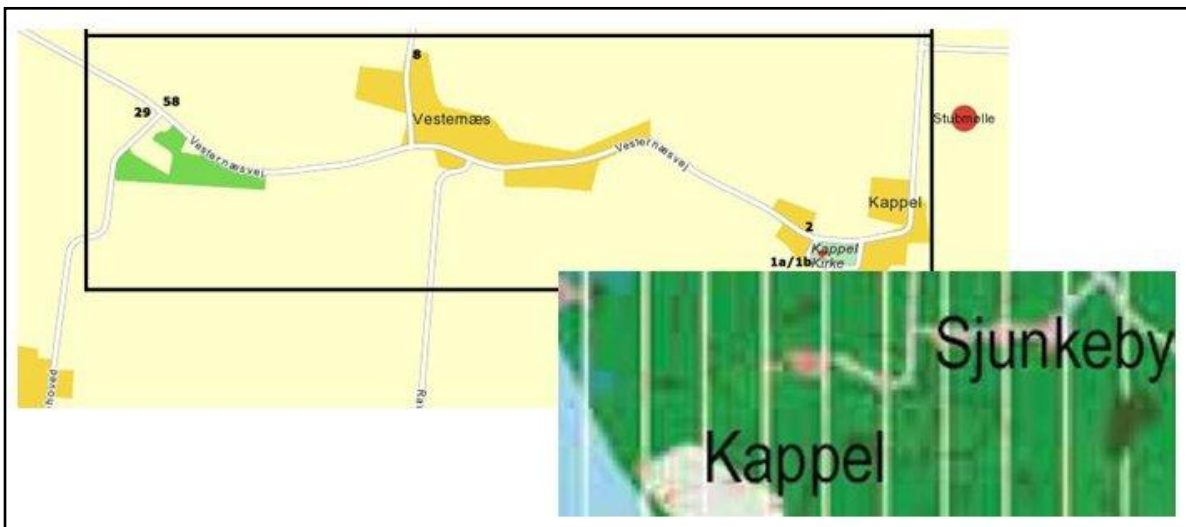
.. Miljøstyrelsen har i en afgørelse i en klagesag efter miljøbeskyttelsesloven fra 2004^[1] taget stilling til områder, der faktisk anvendes til boligformål i landzone. Styrelsen nåede i afgørelsen frem til, at seks boliger, der lå i landzone på en side langs en vej som parcelhuse, måtte betragtes som et område til åben og lav boligbebyggelse (og dermed støjfølsom anvendelse) efter Støjvejledningen, Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, uanset at området lå i landzone.

^{1]} Miljøstyrelsens j. nr. 133/J06-0002

Miljøstyrelsens j.nr. 133/J06-0002 er afgørelsen fra BonBon-land, som der i klagens bilag 4, side 3 også refereres til.

Klagens bilag 4 påviser, at der bl.a. flere steder langs Vesternæsvej er 6 boliger og derover, og at området bør betragtes som område til åben og lav boligbebyggelse, og dermed støjfølsom anvendelse.

På kort 3.6 i VVM-redegørelsen^[4] (side 31 i del 1) er Vesternæs afmærket som "By og samlet bebyggelse".

For os er der ingen tvivl om, at det afmærkede (lyserøde) område er Vesternæs. Til sammenligning har vi brugt oversigtskortet fra klagens bilag 4.

By- og Landskabsstyrelses vindmøllesekretariat vurderer, at hvis der er tale om en håndfuld huse samlet vil grænseværdierne for støjfølsomt område være gældende.

Vindmøllesekretariatet skriver^[7]:

Det er kommunalbestyrelsens vurdering om et område er støjfølsomt. I forhold til "boligområder" er det således en kommunal vurdering hvornår nogle få huse er et boligområde. Hvis der er tale om mere end en håndfuld huse samlet vil dette dog normalt være tilfældet.

Vurderingen af, om et område er støjfølsomt, vil være kommunalbestyrelsens i første omgang, men beslutningen kan indbringes for domstolene. Der skal i så fald være tale om en meddelt beslutning, det nytter ikke, at man træffer en "skuffef afgørelse", jf. § 101, stk. 1, i miljøbeskyttelsesloven. Efter omstændighederne kan det også være en afgørelse, som skal træffes i form af en kommune- eller lokalplan.
Dette spørgsmål er et retligt spørgsmål, som ville kunne prøves af Naturklagenævnet.

Miljøcentret har da også været i tvivl og har bedt om beregninger, hvor bl.a. Peter Hansens Botaniske have og dele af landsbyen Vesternæs / Vesternæsvej betragtes som støjfølsomme områder.

Roskilde Miljøcenter til DONG Energy den 26/2 2009 (bilag 2):

Det ville være ønskeligt at få belyst med en støjberregning hvis den botaniske have og bebyggelsen langs vejen nord for haven er at betragte som støjfølsom arealanvendelse, hvordan vil projektet så se ud for at støjgrænserne er overholdt?

DONG Energy beregninger viser, at der max. kan placeres 3 vindmøller ved Kappel, hvilket bl.a. fremgår af klagens bilag 5.

DONG Energy v/ Poul B. Sørensen den 2/3 2009 (klagens bilag 5):

Jeg har lagt Peter Hansens have samt området syd for denne ind som rekreativt område og foretaget en støjberregning med alle 7 møller. Haven skal ligge uden for det gule område, hvilket den ikke gør. Ligeledes vedlagt en beregning med kun 3+4+5 på de planlagte placeringer. Ved kun 3 møller ligger haven mv. uden for en støjbelastning på 37 dB(A) ved vind på 6 m/s.

Vi fastholder, som det er anført i klagen, at bl.a. flere områder af landsbyen Vesternæs / Vesternæsvej, Peter Hansens Botaniske Have, Digestien samt sommerhusene ved Ridder- tofte skal betragtes som støjfølsomme områder med de laveste grænseværdier for støj.

Naturklagenævnet bedes vurdere, om Miljøcentret/Lolland Kommune har tilsidesat borgernes tarv i deres vurdering af kommunens påstand med hensyn til bebyggelserne i Vesternæs.

Taksationskommissionen har i forbindelse med vurderinger af værditab også forholdt sig til støjen i landområder.

Taksationskommissionens afgørelse fra Svoldrup Kær - 6 møller op til 140 meter høje. 8/7 2009, Høvejen 33, Aars:

"Endelig har vi taget i betragtning, at støjen fra møllerne vil være under støjgrænserne for nabobeboelser i landområder på 42 dB(A) v. 6 m/s og 44 dB(A) v. 8 m/s, men en anelse over støjgrænserne for udlagte bolig- områder på 37 dB(A) v. 6 m/s og 39 dB(A) v. 8 m/s. Det bemærkes for god ordens skyld, at Taksationsmyn- digheden er opmærksom på, at det er de førstnævnte grænseværdier, der er gældende ejendommen."

Ejendommen er fundet på bl.a. www.krak.dk, og må siges at passe til betegnelsen "bebyggelse i det åbne land"; idet ejendommen ikke har umiddelbare nære naboer; men ikke desto mindre er støjen et argument for at der tilkendes værditab.

Lolland Kommune er miljømyndighed – men er den kompetent?

Miljøcentret skriver^[1]:

Som kompetent plan- og miljømyndighed har kommunen tilsynet med at møllerne kan overholde støjgrænserne i hele driftsperioden.

Hvis man spørger borgerne i området, som i flere år har været naboer til Kappel Vindmølleparks efterhånden slidte og støjende vindmøller, så **er kommunen ikke kompetent.**

Eller også er medarbejderne under pres fra politikerne, som har meget store interesser i, at vindmøllerne ved Kappel bliver en realitet og i øvrigt er voldsomt engagerede i vindmølleområdet via kommunens aktieselskab International Wind Academy Lolland A/S (IWAL).

Der henvises i den forbindelse til "Klage over Lokalplan 360-21 Forsøgsvindmøller ved Kappel", indsendt til Naturklagenævnet den 7/9 2010. Naturklagenævnets j.nr.: NKN-33-04473.

Lolland Kommune, Miljøteamet har ved skrivelse af 30/4 2009 udarbejdet et "Høringsbidrag til idéfase vedr. nye vindmøller i Kappel Vindmøllepark". Vedlagt som **bilag 3**.

Af Miljøteamets høringsbidrag fremgår:

Det fremgår af støjkonsekvensmålingerne i idéoplægget, at ejendommene Gottesgabe Strandvej nr. 2, 3 og 5 kan blive berørt af støj fra 7 vindmøller, der vil tangere eller overstige støjgrænsen på 42 dB. DONG/Miljøcenter Roskilde er opmærksom på denne risiko, og forudsætter at dette problem kan løses ved at indstille de nærmest placerede møller til en drift, der sikrer, at de ikke igangsættes/eller hastighedsreguleres ved de kritiske vindretninger og kritiske vindhastigheder.

Vores indvending er, at vi opfatter denne forudsætning som urealistisk fordi det netop er en **testvindmøllepark**. Vi må forudsætte at vindmøllerne skal **testes** ved alle relevante vindretninger og - hastigheder. Og ved de evt. kritiske. I dette tilfælde ligger de nævnte 3 "uheldigt" placerede ejendomme i en retning, således at vestenvinden (NB! den mest fremherskende) er den kritiske.

Vi vurderer, at en løsning hvor der placeres 5 vindmøller i vindmølleparken, mht. støj synes miljømæssig forsvarlig. Et alternativ med 6 vindmøller bør også belyses i den endelige VVM redegørelse.

Det fremgår der ud over, at der er en række ejendomme beliggende indenfor de kritiske støjgrænser - både hvis man vælger at placere 5 og 7 vindmøller. Når vi her ikke kommenterer dette forhold nærmere, er det fordi vi forudsætter, at disse ejendomme overtages og ikke fremover vil have funktion som beboelser.

På trods af, at Lolland Kommunes Miljøteam allerede i idéfasen gjorde Miljøcentret opmærksom på, de 7 vindmøller ville tangere eller overskride støjgrænsen på 42 dB(A) ved 6 m/s, udarbejdede Miljøcentret en VVM-redegørelse og Lolland Kommune en Miljørapport som viste, at støjgrænsen var overholdt ved alle beboelser, bortset fra de 10 ejendomme som man forventede at nedlægge.

Indsigelserne i høringsfasen førte dog til at Miljøcentret erkendte, at støjen ved Riddertoftede var overskredet.

Når Lolland Kommune, allerede på det stadie i planlægningsprocessen, ignorerer Miljøafdelingens høringsbidrag, så kan/må det også forventes, at afdelingens medarbejdere fremover vil føle sig voldsomt presset, og ikke vil (kunne) agere i forhold til klager om støj og i forhold til påbud overfor DONG.

Miljøteamet vurderede, at en placering med 5 vindmøller syntes miljømæssigt forsvarlig mht. støj og indstillede, at alternativet med henholdsvis 5 og 6 vindmøller blev belyst i VVM-redegørelsen. VVM-redegørelsens tabel 2.3 omfatter en støjberedning for 5 vindmøller og et alternativ med 6 vindmøller er der ingen beregninger på.

Der er ikke indarbejdet en eneste visualisering med de 2 alternativer. Dette på trods af at møllerne skal placeres indenfor strandbeskyttelseslinien. Kommunen miljørapport er stor set identisk med VVM-redegørelsen.

At Miljøteamets indstilling stort set er ignoreret, sammenholdt med de seneste års voldsomme støjproblemer fra de nuværende vindmøller, viser desværre med al ønskelig tydelighed, at det **ikke** er betryggende, at det er bygherren – DONG Energy – der **skal** drage omsorg for, at støjgrænser overholdes og kunne dokumentere det.

DONG Energy ejer også de nuværende vindmøller, som i meget lange perioder har støjet langet over de tilladte grænseværdier, og hvor naboerne kæmper en kamp for at få bragt forholdene i orden.

DONG Energy skal kunne dokumentere

Miljøcentret skriver^[1]:

Iht. VVM tilladelsen er bygherre – i dette tilfælde DONG Energy - ansvarlig for at støjgrænserne kan overholdes i hele anlæggets levetid og skal kunne dokumentere dette.

DONG Energy kan umuligt dokumentere, at de som bygherre kan overholde støjgrænserne for støj i hele anlæggets levetid.

Allerede på planlægningsstadiet er der planlagt med støj på 44 dB(A) og derover hos nabobeboelser, som ikke er forudsat nedlagt, og for flere af møllerne er der anvendt estimerede kildestøjsangivelser. Møllerne kan vise sig at udsende såvel lavere som højere støj.

I alle støjberedninger er det endvidere **forudsat, at der ingen rentoner er i støjen**, hvilket er helt horribelt, da der er tale om forsøgsvindmøller. Hvis det alligevel viser sig, at der er rentoner i støjen, **skal der tillægges 5 dB(A)** til støjberedningernes resultater.

Der er i VVM-redegørelsen og DONG Energys beregninger bl.a. ikke taget højde for

- at udskiftninger af komponenter i forsøgsmøllerne kan få en såvel positiv som negativ indflydelse på støjen,
- at andre placeringer indenfor byggefeltene^[8] -100 meter i diameter - kan forøge støjen hos naboer, samt
- at støjen fra møllerne stiger i takt med, at møllerne bliver ældre og slidte.

VVM-redegørelsen^[4], del 2, side 99:

For så vidt angår den nøjagtige placering af møllerne skal de anvendte positioner på nuværende tidspunkt betragtes som omtrentlige, idet der kan blive behov for mindre justeringer i forbindelse med detailprojekteringen.

Hvis vindmøllerne bliver placeret nærmere beboelse end det, der er anført i støjberegningen af 5/11 2009^[3], kan støjgrænserne ikke overholdes.

Hvis møllernes placering ændres indenfor det 100 meter store byggefelt, må det forudses, at møller vil blive placeret nærmere nabobeboelse end anført i VVM-redegørelsen, da der i selve mølleområdet **ikke** er den tilstrækkelige plads, og da den indbyrdes afstand mellem møllerne er planlagt helt ned til 2,1 gange rotordiameteren.

For forsøgsmøller, vil det ikke være et alternativ at drosle møllerne ned i mode, for at de kan overholde gældende grænseværdier for støj, sådan som de bl.a. fremgår af Miljøteammets skrivelse af 30/4 2009^[9], at DONG Energy agter.

Digestien er rekreativt område / støjfølsomt område.

Stien falder klart ind under definitionen af støjfølsomt område, da den både er udlagt som rekreativt område og i meget høj grad anvendes som sådan.

Dette erkendes også klart i Miljørapporten^[10]. Under billedet på side 4 står: **"Digerne er et vigtigt rekreativt element på Lolland".**

Den sammenfattende redegørelse^[11] til lokalplanen, side 5: **"Digestien er en velbesøgt rekreativ facilitet for området".**

Miljøcentret skriver^[11]:

Vindmølleanlægget vil ikke i sig selv påvirke mulighederne for at anvende stien på toppen af diget som en del af det overordnede rekreative stisystem. Kun i ekstreme vejr situationer kan det komme på tale at lukke digestien i kortere perioder pga. faresituationer i forbindelse med vindmølleanlægget. Det er vurderet i VVM-redegørelsen, at det ikke vil ske oftere end ved de eksisterende møller.

Netop særlige vejrfænomener betyder færdsel på diget. Kun orkan, som vi oplevede det i december 1999, vil være et eksempel på, at der ikke færdes mennesker på digestien. At digerne og stien har en særlig tiltrækningskraft har Rudbjerg Kommune også redegjort for.

"Rudbjerg Kommune 1970-1995"^[12], side 9:

... "Digerne i Rudbjerg er en speciel og særpræget attraktion, der også i fremtiden vil kunne være til glæde og rekreation for både fastboende og turister, hvad enten de blot vil nyde naturen, bade, fiske, cykle eller iagttage havets mægtige kræfter, når stormene raser, og digets styrke prøves af".

Dage med rimfrost, storm, kuling vurderer vi ikke som ekstreme vejr situationer, men det vil også være sådanne dage, hvor der er risiko for, at digestien vil blive afspærret.

Beboerne i området har **aldrig** oplevet, at diget eller digestien blev afspærret. **Enhver afspærring vil være en forringelse af det rekreative område.**

Miljøcentret skriver^[11]:

Kommuneplantillægget erstatter regionplanens retningslinjer i planområdet. Det er således fastlagt i kommuneplantillæggets retningslinjer, at etableringen af vindmølleparken ikke vil være til hinder for anvendelse af digestien som rekreativ sti og at stien ikke i sig selv er støjfølsomt område, men en del af et vindmølleområde.

Med hensyn til om diget og stien er "en del af et vindmølleområde", henvises til afsnittet "Digestien er ikke en del af vindmølleområdet".

I Regionplan 2005-2017^[13] er digestien udlagt som regionalt, rekreativt friluftsområde.

Desuden er stien anlagt som rekreativ sti med tilskud fra EU-midler.

Stien er et yndet udflugtsmål for gående og cyklister hele året. Både stisystemet og digegravene er medvirkende til, at et stort antal besøgende samt ikke mindst fastboende bruger området ofte.

Naturbeskyttelsesloven^[13]:

Formål

§ 1. Loven skal medvirke til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særligt

- 1) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter samt deres levesteder og de landskabelige, kulturhistoriske, naturvidenskabelige og undervisningsmæssige værdier,
- 2) at forbedre, genoprette eller tilvejebringe områder, der er af betydning for vilde dyr og planter og for landskabelige og kulturhistoriske interesser, og
- 3) at give befolkningen adgang til at færdes og opholde sig i naturen samt forbedre mulighederne for friluftslivet.

Stk. 3. Der skal ved lovens administration lægges vægt på den betydning, som et areal på grund af sin beliggenhed kan have for almenheden.

Offentlighedens adgang til naturen

Strande

§ 22. Strandbredder og andre kyststrækninger er åbne for færdsel til fods, kortvarigt ophold og badning på arealer mellem daglig lavvandslinje og den sammenhængende landvegetation, der ikke er domineret af salttåleplanter eller anden strandbredsvegetation. Adgang sker på eget ansvar. Det er tilladt kortvarigt at have en båd uden motor liggende på strandbredden. I perioden 1. april-30. september skal hunde føres i snor. Hunde skal altid føres i snor, hvor der er græssende husdyr. I perioden 1. september-31. maj er ridning tilladt på den ubevoksede strandbred og direkte ned dertil, hvis der er lovlig adgang til stranden.

Stk. 3. Offentlighedens adgang må ikke forhindres eller vanskeliggøres.

Også vedtægterne for det Lollandske Digelag drager omsorg for befolkningens adgang til digerne.

Vedtægter for Det Lollandske Digelag^[14]:

§ 3: .. Vedligeholdelse, omlægninger og fornyelser af digerne og de dermed i forbindelse stående værker skal ske under inddragelse af landskabelige og naturplejemæssige hensyn **samt hensyn til befolkningens adgang til og brug af kystarealerne.**

De planlagte vindmøller vil **ikke** forbedre friluftslivet i det pågældende område, idet det beregnede støjniveau ligger **langt** over de lovmæssige støjgrænser for rekreative områder.

Desuden er det en **stor forringelse** af et rekreativt område, at man placerer et **industriområde/kraftværk – der er betegnelsen for mølleområdet ifølge VVM-redegørelsen** - som nærmeste nabo hertil.

Kraftværker bør placeres i udlagte industriområder og ikke i udlagte landzoner. Med et fremtidigt kraftværk i ryggen vil denne naturperle for altid være ødelagt.

Endvidere vil etableringen af vindmøllerne medføre, at stien på diget vil kunne afspærres, hvis der opstår situationer, hvor der er risiko forbundet med at færdes på diget, f.eks. ved fare for overisning af møllevingerne.

Sikkerhedsforholdene

Sikkerhedsrisiko - for forsøgsmøller med tæt indbyrdes afstand

Miljøcentret skriver^[11]:

Med hensyn til den fysiske risiko for skader, er VVM-redegørelsen ledsaget af en risikovurdering, hvis konklusion er, at risikoen for at en person rammes ved havari er ringe og at risikoen ikke er større end ved de eksisterende møller. ..

.. Der henvises i øvrigt til ovennævnte risikovurdering, af hvilken det fremgår, at der ikke vurderes at være større risiko ved det planlagte projekt end ved den eksisterende møllepark.

Vi vurderer, at det udgør en langt større sikkerhedsrisiko, at forsøgsmøllernes indbyrdes afstand er betydeligt kortere end den, eksperter har anbefalet for produktionsvindmøller, som jo er afprøvet og testet.

For vindmøllerne ved Kappel er der ikke fastsat retningslinjer for den afstand, der skal være mellem vindmøllerne af hensyn til en effektiv udnyttelse af vindenergien, sådan som det er fastsat i vindmøllecirkulærets § 3, stk. 2. **Der er ikke hjemmel til dispensation fra cirkulærets bestemmelser om retningslinjer.**

Vindmøllecirkulæret § 3, stk. 2^[15]:

Retningslinjerne for udpegede vindmølleområder skal indeholde bestemmelser om møllernes forventede maksimale antal og størrelse, til den afstand, der skal være mellem vindmøllerne af hensyn til en effektiv udnyttelse af vindenergien og til, at der i lokalplanlægningen skal være rimelig mulighed for at tilpasse et opstillingsmønster til de lokale forhold.

Vindmøllernes primære formål er iflg. Lolland Kommune **produktion**, og møllerne skal blive stående på land, indtil de er udtjente. Uanset, om det er forsøgsvindmøller eller produktionsvindmøller, er vindmøllecirkulærets § 3, stk. 2 gældende, og der er ej heller taget hensyn til de lokale forhold overhovedet.

Afstanden mellem møllerne og møllernes opstilling i øvrigt er alene fastsat efter DONG Energys ønske om at få så mange møller som overhovedet muligt presset ind på et lille område.

**Opstillingsområdet for de 7 møller og 2 master udgør ca. 0,8 km².
Lokalplanområdet udgør 2 km².**

Da vindmøllecirkulæret var i høring i foråret 2009, fremgik det af Vindmølleindustriens hørings-svar^[16], at der ud fra et teknisk synspunkt burde planlægges med afstande på **mindst 5 gange rotordiameter** mellem vindmøller eller mere.

Mindre afstande kan medføre store belastninger for vindmøllerne og kan medføre bl.a. havarier.

Vindmølleindustriens hørings-svar^[16]:

§ 1, stk. 1 Vindmøllernes opstillingsmønster

Vejledningens afsnit om opstillingsmønster

Set ud fra et teknisk synspunkt vil der imidlertid være **behov for en større afstand på 5 gange rotordiameter** eller i særlige tilfælde mere mellem møllerne på en given placering, **for at de ikke udsættes for for store belastninger**, der vil forkorte levetiden. Vi vil derfor opfordre til, at denne bemærkning tilføjes.

Vindmøller med en tæt indbyrdes afstand udgør en sikkerhedsmæssig belastning for konstruktionen, og afstande under 3 gange rotordiameter bør undgås. Det påpegede "Regeringens planlægningsudvalg for vindmøller på land" i februar 2007.

Planlægningsudvalgets rapport ^[17]:

For at opnå en optimal udnyttelse af vindenergien bør vindmøller placeres med en vis indbyrdes afstand, så de ikke skaber læ for hinanden. Den påkrævede afstand varierer med vindmøllernes opstilling i forhold til den fremherskende vindretning. I praksis betyder afstandskrav til naboer mv. dog oftest, at der planlægges for mindre indbyrdes afstande end det teknisk set optimale.

Møller med en tæt indbyrdes afstand risikerer at skabe turbulens for hinanden, som kan være en sikkerhedsmæssig belastning for konstruktionen. For afstande under 3 gange rotordiameter må man tage særlige forbehold for dette, og planlægning herfor bør undgås.

Sikkerhedsmæssig belastning for konstruktionen – altså øget risiko for havari.

Ved Kappel planlægges med afstande mellem forsøgsmøllerne ned til 2,1 gange rotordiameter.

De 5 vindmøller nærmest diget er planlagt med en indbyrdes afstand på 2,1 – 2,4 gange rotordiameteren, og **der er ikke stillet særlige krav og ikke taget særlige forbehold m.h.t. sikkerheden i de udstedte tilladelser.**

Møllernes indbyrdes korte afstand vurderes at udgøre en absolut øget sikkerhedsrisiko, som der ikke er taget tilstrækkelig højde for i VVM-redegørelsens risikovurdering^[18].

Havarier må forventes

Den 6. juni 2007 knækkede en vinge af en forsøgsmølle ved statens forsøgsområde i Høvsøre.

"Da det er en prøvestation, hvor møllerne afprøves, så kan der jo ske forskellige former for havarier", udtalte en ledende forsker fra Risø, Peter Hjuler Jensen, i den forbindelse.

Risø ejer prøvestationen.

I august 2007 fremgik det af fagbladet Ingeniøren, at der er stadig flere alvorlige vindmølle-uheld, og at større møller fører til flere uheld. De store møller har svært ved at modstå vindens kræfter, og konstruktionen af møllerne kan ikke stå distancen, lød forskernes dom.

Så sent som den 8/9 2010 knækkede de yderste syv meter vinge af den første prototype på Vestas' nye 3 MW mølle, der kører på virksomhedens testcenter i Lem.

Den virkelighed, der her beskrives, er alt andet end betryggende for de mennesker, der ønsker at bruge den rekreative digesti.

Risikoen for havari pga. møllernes indbyrdes afstand, er ikke indarbejdet i risikovurderingen^[18] og der er heller ikke taget højde for, at det er forsøgsvindmøller, og at der er større risiko for havari med forsøgsvindmøller, end der er med almindelige produktionsvindmøller.

Forsigtighedsprincippet er ikke iagttaget, og der bør stilles skærpede krav til projektet, især fordi der her er tale om et forsøgsprojekt.

Digestien er ikke en del af vindmølleområdet

Miljøcentret skriver^[1]:

.. etableringen af vindmølleparken ikke vil være til hinder for anvendelse af digestien som rekreativ sti og at stien ikke i sig selv er støjfølsomt område, men en del af et vindmølleområde.

Digestien - en meget benyttet rekreativ facilitet - kan umuligt være en del af et vindmølleområde.

Af lokalplanens^[8] § 2 fremgår det hvilke ejendomme / matrikler, der er omfattet af lokalplanområdet.

Lokalplan 360-21^[8]:

§2. Område og zonestatus

2.1 Lokalplanens område som er vist på kortbilag 1 udgør et areal på ca. 198 ha og omfatter følgende ejendomme:

14e, 14f, 16a, 16b, 16c, 16d, 16e, 17a, 17c, 17d, 18a, 19e, 20a, 20d, 20e, 20f, 21a, 23c, 24a, 25a, 26d, 27a, 28a, 28b, 30b, samt del af, 2bu, 3a, 15a og 50 alle Vesternæs By, Kappel og del af 1a, 1b Gottesgabe Hgd., Kappel samt ejendomme udstykket herfra efter den 01.04.2009.

2.2 Området er i landzone og forbliver i landzone.

Lokalplanområdet er identisk med kommuneplantillæggets planområde. **Stien er ikke nævnt som en del af området.** Det har da heller ikke været nævnt eller skrevet, at stien ville blive en del af et vindmølleområde.

De ejendomme og/eller landbrugsjord, der evt. vil blive eksproprieret, grænser op til digegrave, digekrone og -sti, som er fysiske anlæg under Det lollandske Digelag.

Vedtægter for Det lollandske Digelag^[14]:

§ 1. De fysiske anlæg under Det lollandske Digelag omfatter digestrækningen fra Nakskov by, begyndende med station 0.0. Nybro sluse (slusen er inkl.) til station 63.265 på østsiden af Kjeldskov.

De beskyttede arealer er opdelt i 6 områder af forløbningsdiger, hvis samlede længde er ca. 7.000 m.

Anlægget består af strandarealer foran diget, dige og bagvedliggende arealer, samt de i diget og standen indbyggede anlæg.

Skellet mod land er markeret af dyrkningsssel og i naturområder af hegn og markeringspæle. ...

Som et eksempel på en lokalplan der indeholder en del af diget kan nævnes, lokalplanen for "Erhvervsområde på Stensø"^[19], hvoraf det udtrykkeligt fremgår.

Lokalplan for "Erhvervsområde på Stensø"^[19]:

Lokalplanområdets beliggenhed

Lokalplanområdet afgrænses mod nord af **Området omfatter således ... diget og**

Det Lollandske digelag ejer de Lollandske diger, **Lokalplanområdet indeholder en del af dette dige.**

En tilsvarende formulering / tydeliggørelse fremgår ingen steder i Kommuneplantillæg 360-18 eller lokalplan 360-21.

Diget og digestien ud for vindmølleområdet i Kappel er ikke en del af et vindmølleområde, men derimod et rekreativt område, ejet af Det lollandske Digelag, hvor støjgrænserne for støjfølsomt område - max. 39 dB(A) - er gældende.

Lavfrekvent støj vurderet, og mistolkes af miljøcentret.

Miljøcentret skriver^[1]:

Den lavfrekvente støj er trods dette vurderet i VVM-redegørelsen og vurderet i forhold til de vejledende grænseværdier (Miljøstyrelsens Vejledning nr. 9, 1997). De vejledende grænser for lavfrekvent støj indendørs er overskredet ved 5 lokaliteter, hvoraf den ene opkøbes og nedlægges som beboelse.

Ovenstående udsagn fra Miljøcenter Roskilde beviser at miljøcentret ikke har forstået VVM-redegørelsens beregninger.

Den vejledende grænseværdi for indendørs lavfrekvent støj er

- **ikke** overskredet ved 5 lokaliteter, hvoraf den ene opkøbes og nedlægges som beboelse, som Miljøcentret påstår i svarskrivelsen
men
- **er overskredet ved 5 af de 6 lokaliteter, man har beregnet på i VVM-redegørelsens tabel 2.7 for tilfælde b) konservative reduktionstal, 8 m/s, "Eksempel 2".**

Kappelgruppen fremsendte ved indsigelse af 4/10 2009 beregninger og bemærkninger til VVM-redegørelsens afsnit om lavfrekvent støj, indendørs.
Indsigelse vedlagt som **bilag 4**.

Kappelgruppen pegede også på adskillige fejl i VVM-redegørelsens beregninger og på at de anvendte beregningsmetoder i VVM-redegørelsen, som ikke er godkendte.
Bl.a. er støjen såvel udendørs som indendørs beregnet som gennemsnit for et år.

Kappelgruppens beregning – tabel 3 – påviser meget store divergenser med VVM-redegørelsens beregninger:

Beregnet $L_{pA,LF}$ <u>indendørs</u>							Vejledende grænseværdi for $L_{pA,LF}$ indendørs. Boliger kl. 18-07
a) middel reduktionstal b) konservative reduktionstal							
7 vindmøller "Eksempel 2" 8 m/s	Kappelgruppen			Delta			
	Minimum a)	Maksimum a)	Gennemsnit a)	b)	Årligt gennemsnit a)	Årligt gennemsnit b)	
A, sommerhuse	14,3	<u>21,9</u>	18,0	17,5	12	19	20
B, Højbakkegaard	17,4	<u>25,0</u>	<u>21,0</u>	<u>20,5</u>	15	<u>22</u>	20
C, Vesternæs	16,2	<u>23,9</u>	19,9	19,4	14	<u>21</u>	20
D, Ved Riddertoft	18,0	<u>25,7</u>	<u>21,7</u>	<u>21,1</u>	16	<u>23</u>	20
E, Gottesgæbe	17,6	<u>25,3</u>	<u>21,2</u>	<u>20,7</u>	16	<u>22</u>	20
G, Ravnegravene	19,8	<u>27,5</u>	<u>23,5</u>	<u>22,9</u>	18	<u>25</u>	20

Tabel 3:
Beregnet indendørs støjbidrag $L_{pA,LF}$ fra 7 vindmøller med a) middel reduktionstal og b) konservative reduktionstal (hurtigfærbekendtgørelsen^[15]). Beregningerne gælder for "Eksempel 2"-opstillingen af vindmøllerne. Deltas beregning fremgår af VVM-redegørelsen^[2] tabel 2.7 og Miljørapporten^[3] tabel 7. Røde tal viser, at den vejledende grænseværdi ikke er overholdt.

Ved teknisk notat af 9/11 2009 "Vindmøller ved Kappel, kommentarer til indsigelse af 4. oktober 2010" har DELTA kommenteret og vurderet støjafsnittet og beregningerne i Kappelgruppens indsigelse. DELTA vedlagt som **bilag 5**.

DELTA erkender, at de anvendte beregningsmetoder, Nord2000 med beregninger for støj som årlige gennemsnit, ikke er en godkendt metode.

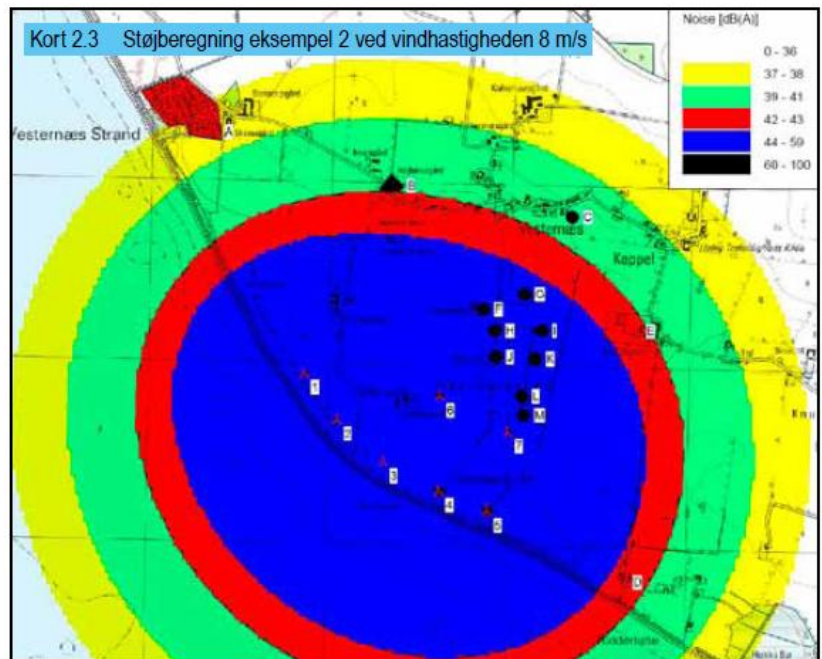
DELTA har ikke fundet fejl i Kappelgruppens beregninger, som i særdeleshed påviser meget store afvigelser for tilfælde a) middel reduktionstal.

For overskuelighedens skyld vælger vi i det følgende at tage udgangspunkt i VVM-redegørelsens oplysninger i tabel 2.7 for tilfælde b) konservative reduktionstal, ved 8 m/s, idet der dog henvises til DELTAS tekniske notat af 1/3 2010 "Vindmøller ved Kappel, kommentarer til indsigelse af 21. februar 2010". DELTAS notat vedlagt som **bilag 6**.

Tabel 2.6 Udsnit af tabel 2.3				
	Område	Vindhastighed, m/sek.	Støjkrav dB(A)	Støjbidrag fra 7 møller L_{Aeq} Eksempel 2
A	Sommerhuse	6 8	37 39	36,8 38,4
B	Højbakkegård	6 8	42 44	40,7 42,2
C	Vesternæs	6 8	42 44	39,2 40,8
D	Ved Riddertoft	6 8	42 44	41,7 43,1
E	Gottesgæbe	6 8	42 44	41,1 42,5
G	Ravnegravene	6 8	42 44	43,8 45,2

Tabel 2.7 Beregnet indendørs støjbidrag fra syv vindmøller					
"Eksempel 2"	Beregnet $L_{pA,LF}$ indendørs				Vejledende grænseværdi for $L_{pA,LF}$ indendørs
	a) middel reduktionstal		b) konservative reduktionstal		
	6 m/s, a)	8 m/s, a)	6 m/s, b)	8 m/s, b)	
A Sommerhuse	9	12	15	19	20
B Højbakkegård	12	15	19	22	20
C Vesternæs	11	14	18	21	20
D Ved Riddertoft	14	16	20	23	20
E Gottesgæbe	13	16	19	22	20
G Ravnegravene	15	18	22	25	20

Tabel 2.7 Beregnet indendørs støjbidrag $L_{pA,LF}$ fra 7 vindmøller med middelreduktionstal a) og konservative reduktionstal b). De viste vejledende grænseværdier gælder for boliger i tidsrummet kl. 18 – 07. Beregningerne gælder for "Eksempel 2"-opstillingen af vindmøllerne. [dB re 20µPa].

Ved bl.a. at sammenholde oplysningerne fra VVM-redegørelsens tabel 2.6 og 2.7 med VVM-redegørelsens kort 2.3 kan man konstatere, at den lavfrekvente støj indendørs overstiger 21 dB(A) hos 5 af 6 lokaliteter som befinder sig indenfor grænseværdierne for udendørs støj i intervallet 38,4 - 45,2 dB(A) ved 8 m/s.

I Kappel er den vejledende grænseværdi på 20 dB(A) for lavfrekvent støj indendørs overskredet for 52 af de 63 ejendomme der befinder sig i dette område, forudsat at ejendommene er blandt de på landsplan 10-20 % dårligst lydisolerede huse.

Nærområdets huse er fortrinsvis ældre huse og sommerhuse og det vurderes at størstedelen af husene er blandt de 10-20 % dårligst lydisolerede.

De 63 huse fremkommer således:

Oversigt over ejendomme som befinder sig i området 38,41-45,2 dB(A). "Eksempel 2" ved vindhastigheden 8 m/s	
Vejnavn	Antal
Gottesgabe Strandvej	6
Havsnæsvej	6
Knubbeløkkevej (incl. Kappel Kirke)	5
Riddertoften	4
Vesternæsvej	41
I alt hvor støjen er 38,41 – 44 dB(A)	62
Ravnegravene – Støj over 44 dB(A)	1
I alt	63

Kappelgruppens tabel 3^[22] påviser, at den vejledende grænseværdi for indendørs lavfrekvent støj på 20 dB(A) for tilfælde a) middel reduktionstal overskrides i

- 6 af de 6 beregnede positioner i de dårligt lydisolerede huse og
- 4 af de 6 beregnede positioner i de gennemsnitlige lydisolerede huse.

Beregning for tilfælde a) viser en forskel på 7,6-7,7 dB mellem minimum og maksimum.

VVM-redegørelsen har ikke vist variationen mellem husene, med det fremgår af redegørelsen, at "det er forbundet med betydelig usikkerhed at beregne generelle støjbidrag indendørs da resultaterne er helt afhængig af støjisoleringsevnen (=reduktionstallet) for det enkelte hus".

Ejendommene med højere udendørs støjbidrag end 45,2 dB(A) er forudsat nedlagt i VVM-redegørelsen, og der er ikke foretaget beregninger for lavfrekvent støj for disse 10 ejendomme.

Miljøcentret skriver^[1]:

DONG har tilkendegivet, at man vil afhjælpe eventuelle problemer med lavfrekvent støj – eksempelvis ved bygningsmæssige forbedringer.

De ca. 52 ejendomme i møllernes nærområde mangler fortsat at få svar på, hvad det er for bygningsmæssige tiltag/forbedringer, som DONG Energy evt. vil tilbyde for at afhjælpe problemerne med den lavfrekvente støj indendørs.

Forsigtighedsprincippet er ikke iagttaget.

Der er risiko for, at beboerne i mindst 52 husstande vil blive udsat for sundhedsskadelig lavfrekvent støj.

Rapport om lavfrekvent støj af 11/6 2010

Miljøcentret skriver^[1]:

Mht. problematikken omkring lavfrekvent støj refererer klager til en nylig offentliggjort rapport (11. juni 2010) fra Aalborg Universitet (klagens bilag 6). Miljøstyrelsen har i en pressemeddelelse 2. juli 2010 (vedlagt) kommenteret rapporten og konkluderet, at rapporten ikke tilføjer væsentlig nyt til viden om lavfrekvent støj fra vindmøller, samt at rapporten ikke giver Miljøstyrelsen anledning til at forvente særlige problemer med lavfrekvent støj fra vindmøller.

Christian Sejer Pedersen, adjunkt i akustik ved Aalborg Universitet og Henrik Møller, professor i akustik ved Aalborg Universitet, bragte den 24/9 2009 en kronik^[20] i Weekendavisen "Naboer er magtesløse, når kæmpevindmøllerne buldrer".

Uddrag fra kronikken:

I juni måned udgav vi rapporten »Lavfrekvent støj fra store vindmøller«. Blandt hovedkonklusionerne er, at store vindmøller udsender relativt mere lavfrekvent støj end mindre møller, og at den lavfrekvente støj kan være generende for naboerne. Kort efter offentliggjorde Miljøstyrelsen på deres hjemmeside et nyhedsbrev med overskriften »Intet nyt i rapport fra Aalborg Universitet om lavfrekvent støj fra store vindmøller«, hvor de kraftigt modsiger vores konklusioner og sætter spørgsmålstegn ved vores arbejde. Kritikken er imidlertid baseret på adskillige fejl og fortielser fra Miljøstyrelsens side, og et offentligt svar er påkrævet, ikke mindst fordi nyhedsbrevet benyttes i afvisningen af beboerprotester mod vindmølleprojekter landet over.

VVM-redegørelsens beregninger beviser, at Miljøstyrelsen har taget fejl

Miljøstyrelsen har hidtil påstået, at vindmøller ikke behøvede at være omfattet af orientering nr. 9, 1987^[21], da orienteringens grænseværdier for indendørs lavfrekvent støj ikke vil være overskredet, så længe Støjbekendtgørelsens^[2] grænseværdier for støj udendørs var overholdt.

Beregningerne i VVM-redegørelsen for vindmøllerne ved Kappel dokumenterer, at styrelsens påstand ikke holder. Allerede ved en beregnet udendørs støj på 40,7 dB(A) ved 8 m/s, vil den lavfrekvente støj indendørs kunne måles til mindst 21 dB(A).

Kappelgruppen har i deres indsigelse^[22] foretaget beregninger, som viser, at den anbefalede grænseværdi er overskredet allerede ved en beregnet udendørs støj på 38,4 dB(A) ved 8 m/s, afhængig af beregningsmetode og husenes lydisoleringsevne.

Forsigtighedsprincippet er ikke iagttaget.

Der er risiko for, at beboerne i mindst 52 husstande udsættes for sundhedsskadelig lavfrekvent støj.

Der er ikke taget højde for menneskers sundhed og forsigtighedsprincippet

Miljøcentret skriver^[1]:

*Man kan være uenig i grænseværdiernes størrelse, og søge at få dem ændret, men så længe de er, som de er, kan man ikke sige, at forsigtighedsprincippet fordrer, at man **indlægger en ekstra-ekstra sikkerhedsmargen** ind i vurderingerne.*

Klagerne er uenige i gældende grænseværdiers størrelse, og forsøger også at få disse ændret hos de rette myndigheder, men denne uenighed indgår ikke i klagen til Naturklagenævnet og er klagen uvedkommende.

Der er i såvel klagen som denne svarskrivelse redegjort for, at der på ingen måde er taget hensyn til menneskers sundhed, og at man ikke iagttager forsigtighedsprincippet.

Når man f.eks. i VVM-redegørelsen foretager beregninger for lavfrekvent støj indendørs, som viser, at mindst 52 ejendomme vil blive belastet med lavfrekvent støj indendørs, som er langt over de grænseværdier som er gældende for alle andre virksomheder – end lige netop vindmøller – så er det totalt uacceptabelt, og i strid med forsigtighedsprincippet at vedtage et sådan plangrundlag.

Utallige undersøgelser påviser, at støj er sundhedsskadelig. Der kan bl.a. henvises til at WHO i december 2009 udsendte retningslinjer for nattestøj, som er betydeligt lavere end de grænseværdier som vil gælde for projektet i Kappel.

Klagerne har ikke bedt om at få lagt en "ekstra-ekstra" sikkerhedsmargen ind i vurderingerne, men har bedt om, at planlæggerne iagttager eksperterens anbefalinger, og at man ikke planlægger med støjniveauer hos naboer på de maksimale grænseværdier fra dag ét i projektet.

Ved forsøgsvindmølleprojekter, hvor der er mange usikkerheder vil en "ekstra-ekstra" sikkerhedsmargen dog ikke være urelevant.

Miljøcentret skriver^[1]:

Klager anfører, at der er nogen, der anbefaler at man indlægger en sikkerhedsmargen ift. støj.

Danmarks Vindmølleforening anbefaler, at der indregnes en ekstra sikkerhedsmargin i ift. støj. Vindmølleforeningen er ikke blot "nogen", men eksperter indenfor planlægning af vindmøller.

Danmarks Vindmølleforening - Faktablad P7^[23]:

Det er klogt at have en ekstra margin - f.eks. 2 dB(A) - i forhold til støjgrænsen, når møllens placering vælges. En vindmølle skal ikke kun overholde støjbekendtgørelsens krav på opstillingstidspunktet, men i hele møllens levetid. Når møllen først er stillet op, og det måske senere viser sig, at den støjer mere end tilladt, kan det være besværligt eller umuligt at støjdampe den effektivt.

Bl.a. Christian Sejer Pedersen og Henrik Møller, Aalborg Universitet som er eksperter i akustik og lavfrekvent støj bakker op om anbefalingen fra Danmarks Vindmølleforening.

Der henvises i øvrigt til Miljøminister Svend Auken's svar den 17/11 1994 (**bilag 7**), hvoraf følgende bl.a. fremgår:

Miljøminister Svend Auken den 17/11 1994 (bilag 7):

Amterne skal ikke gribe ind overfor møllestøj, før overskridelsen af den gældende støjgrænse er mere end 2-3 dB (A), idet man da først med sikkerhed ved, at der sker en overskridelse. Det skyldes måleusikkerhed.

Tilsvarende skal amterne sikre sig ved en mølleanmeldelse, at det forventede støjbidrag fra møllen ved nærmeste nabo er 2-3 dB (A) under den gældende støjgrænse, idet man da først med sikkerhed ved, at der ikke ske en overskridelse.

Som det er anført i klagen, er der i Kappel absolut ingen "ekstra margin" planlagt. Projektet går med decimalers nøjagtighed op til den tilladte grænseværdi for støj og også derover.

Klagerne har bedt om, at man i planlægningen iagttager den sikkerhedsmargin på 2-3 dB(A), som bl.a. Danmarks Vindmølleforening anbefaler.

Det er forsøgsvindmøller, der planlægges med, og der er mange usikkerheder i projektet, bl.a.

- møllernes endelige placering indenfor de 100 meter store byggefeltet,
- møllernes faktiske kildestøj, som kan variere med flere dB(A) ved i øvrigt ens møller,
- op til 7 forskellige mølle med hver sine støjfrekvenser,
- vil de forskellige møllestørrelser påvirke støjbilledet?
- støjkonsekvenserne ved diverse udskiftninger af komponenter i møllerne,
- møllernes støjudsendelse når de er blevet lidt ældre og slidte,
- evt. tiltag til afhjælpning af lavfrekvent støj indendørs – hjælper det?
- er støjen og specielt natstøjen sundhedsskadelig, som det bl.a. er anført af WHO?
- støjer møller mere om natten, eller opfattes støjen bare sådan?

Klagerne fastholder, at der ved planlægningen af forsøgsvindmøllerne bør planlægges med mindre grænseværdier end de maksimale, og at forsigtighedsprincippet ikke er iagttaget.

Planlægningen ikke i overensstemmelse med planlov, naturbeskyttelseslov m.m.

Miljøcentret skriver¹¹:

Vurderingen i forhold til kysten fremgår af kommuneplantillæggets afsnit 3.2.2, hvori det er vurderet, at det ikke hidtil har været muligt at finde ikke kystnære arealer til opførelse af møller i den aktuelle størrelse, at den kystnære lokalisering vil give gener for færre naboer, samt at vindforholdene kystnært er bedre end indenlands. Hertil kunne føjes, det selvfølgelig, at arealet allerede er planlagt og taget i brug til vindmølleformål.

En kystnær placering er ikke påkrævet.

Som det også fremgår af bl.a. høringsbidrag fra Lolland Kommunes Miljøteam – bilag 3 – forudsætter DONG Energy/Miljøcenter Roskilde at de møller der er nærmest placeret naboer indstilles sådan, at de ikke igangsættes eller hastighedsreguleres i "støjkritiske" vindretninger og "støjkritiske" vindhastigheder.

Vinden spiller altså en meget lille rolle, i forhold til det der skal testes.

Der er i klagen redegjort grundigt, at der også længere inde i land er vindforhold, som er lige så gode som vindforholdene i Kappel. I klage over "Dispensation fra strandbeskyttelsen til opstilling af vindmøller" af 23/9 2010, er der yderligere fremført argumenter som bør indgå. Naturklagenævnets j.nr.: NKN-1321-00678.

At "den kystnære lokalisering giver gener for færre naboer" mangler Miljøcentret at uddybe. Det er en påstand. Bl.a. ved at have undersøgt de foreslåede alternative placeringer kunne man have konstateret om det også var korrekt, men det har Miljøcentret kun gjort meget, meget overfladisk eller slet ikke, som der også er redegjort for i klagen.

Området grænser bl.a. op til sommerhusområdet Vesternæs Strand, ligesom der hele vejen rundt om – og også indenfor området – er beboelser. Som **bilag 8** er vedlagt en udskrift af Miljøministeriets kort^[27] til planlægning af vindmøller, som klart viser, at afstandsbestemmelserne kunne have været overholdt mange andre steder og ville have medført, at færre ejendomme skulle nedlægges / eksproprieres. Kappel er det område, man nok sidst ville begynde at planlægge med, hvis man havde taget udgangspunkt i dette kort.

Klagerne har i klage over Lokalplan 360-21 (NKN-33-04473) redegjort for, at der i Kappel er andre og uvedkommende interesser.

Miljøcentret skriver^[1]:

Det er i øvrigt Miljøcenter Roskildes opfattelse, at "særlige planlægningsmæssige og funktionelle begrundelser" ikke kun omfatter teoretiske og ideelle hensyn, men alt efter sagens karakter naturligvis også kan omfatte "praktiske og økonomiske hensyn".

Klagerne er enige med Miljøcentret i, at **alle** aspekterne skal indgå, **men i Kappel er der kun taget det "praktiske og økonomiske hensyn"**, og det vurderer klagerne at være i strid med lovgivningen.

DONG Energy havde så sent som den 13/3 2009 ikke undersøgt alternative placeringsmuligheder og ønskede heller ikke at undersøge, om der var nogle, da det kun var i Kappel, at møllerne var udtjente. Det fremgik af et møde som repræsentanter fra Kappelgruppen afholdte med DONGs repræsentanter Tove Kjær Hansen, Villy Dyhr og Steffen Andersen den 13/3 2009.

Der er sket brud på forvaltningsretslige regler for planlægning

Miljøcentret skriver^[1]:

Miljøcenter Roskilde valgte, for at der ikke skulle blive tvivl om høringsproceduren, at "starte helt forfra" med fornyet indkaldelse af ideer og forslag samt høring af planforslag efter planlovens forskrifter. Annonceteksten gør opmærksom herpå, idet man betoner at nye regler er trådt i kraft og at man vil udarbejde et kommuneplantillæg med VVM. Der er således ikke stillet i udsigt, at Miljøcentret i sin planlægning vil tage særligt hensyn til de indsigelser, der i sin tid blev afgivet overfor Storstrøms Amts forslag til regionplantillæg, eller som er indsendt til Miljøministeriet i perioden efter Ministerens "call in". Dette forhold underbygges da også af, at der var vedlagt tidligere indsendt materiale til flere af indsigelserne i den "nye" planproces.

DONG Energy har ikke fremlagt et nyt forslag, men har arbejdet videre med forslaget fra 2006 – 7-9 vindmøller. **Bilag 9.**

Alene overskriften på annoncen den 30/3 2009 "**DONGs forsøgsvindmøller ved Kappel på Lolland**" indikerer, at det er det gamle projekt som videreføres, sådan som udmeldingen var fra miljøministeren i september 2008^[24].

I annoncen har Miljøcentret **ikke** gjort opmærksom på, at de forslag og indsigelser, der er indsendt i 2006-2009 **ikke** ville blive behandlet, på trods af at Miljøcentret skriver, at der "tidligere er gennemført væsentlige dele af en VVM-procedure for opstilling af forsøgsvindmøller i dette område".

Når Miljøcentret i annoncetesten henviser til, at der er trådt nye regler i kraft, indikerer det også, at det er det gamle forslag man arbejder videre med. Altså ikke et nyt projekt.

Nye projekter skal jo blot overholde gældende lovgivning.

Klagerne har ikke bedt om eller forventet, at der skulle tages særlige hensyn til de indsigelser, der i sin tid blev afgivet overfor Storstrøms Amt, eller indsendt til Miljøministeriet. Klagerne påstår at disse indsigelser skulle have indgået i sagsbehandlingen hos Miljøcenter Roskilde, hvilket de i flere tilfælde ikke har.

At der i enkelte tilfælde "var vedlagt tidligere indsendt materiale til flere af indsigelserne", indikerer blot, at borgerne har villet sikre sig, at deres tidligere indsendte indsigelser ikke var gået tabt. På 2 år kan der forsvinde mange papirer i sagsbunkerne og i de elektroniske systemer, og specielt i en tid med store omstruktureringer.

I den aktindsigt vi er i besiddelse af fra Miljøcentret, har vi ikke kunnet finde disse indsigelser, som Miljøcentret påstår at have modtaget. Kappelgruppen har indsendt noget materiale, men samtidig anført, at man ikke var sikker på at Miljøcentret var kommet i besiddelse af det. Bl.a. Kappelgruppen og Riddertofte Beboerforening har i deres indsigelser og breve^[25] henvist til, at tidligere fremsendt materiale skulle indgå i Miljøcentrets sagsbehandling. Kappelgruppens skrivelse af 29/3 2009 er vedlagt som **bilag 10**.

Miljøminister Troels Lund Poulsen skrev den 8/9 2008 **bilag 11**, at miljøcentret skulle foretage en fornyet supplerende 8 ugers høring.

Miljøminister Troels Lund Poulsen den 8/9 2008 ^[24]:

Jeg har endvidere besluttet, at regionplan-sagen om Kappel-I-møllerne, der blev "kaldt ind" til ministeriet i efteråret 2006 nu **fortsætter** i Miljøcenter Roskilde. Miljøcentret vil således arbejde videre med sagen med henblik på vedtagelse af kommuneplantillæg mv., **dog således, at miljøcentret under processen foretager en fornyet supplerende 8 ugers høring i forhold til den tidligere høring i amtets regi** i eftersommeren 2006.

Der vil således for jer og andre interesserede på Vestlolland i den kommende tid igen blive lejlighed til at se og kommentere forslaget til det kommende kommuneplantillæg for store forsøgsvindmøller på Kappel-I-området. I den forbindelse kan støjensyn herunder om lavfrekvent støj naturligvis indgå i kommentarer mv., herunder også på baggrund af de undersøgelser der udføres.

Henrik Høegh, MF (V) har i mail af 15/10 2008 spurgt ministeren til planlægningen af forsøgsmøllerne ved Kappel. Korrespondancen er vedlagt som **bilag 12**.

Henrik Høegh til Miljøministeren den 15/10 2008 (bilag 12):

Kære Troels

Jeg er blevet ringet op af Tom Larsen, V Lolland Byråd. **Han var frustreret over at Miljøcentret i Roskilde havde indkaldt ham og DONG for at fortælle at nu skulle sagen om "Kappelmøllerne" starte forfra.** Både i brevet fra dig og ved møde med Svernd Kofoed Hansen (hed han vist??) fra By- og Landskabsstyrelsen, har de fåret fortalt at det var muligt at sende forslaget i høring og fortsætte sagen derfra. Nu er spørgsmålet, vil du spørge til sagen internt, eller skal de henvende sig officielt og henvise til dit brev?

Ved brev dateret 29/10 2008 (**bilag 12**) svarede miljøminister Troels Lund Poulsen, at sagen **ikke** skulle starte forfra:

Miljøminister Troels Lund Poulsen til Henrik Høegh den 29/10 2008 (bilag 12):

Miljøcenter Roskilde afholder et første teknikermøde med DONG og Lolland Kommune den 3. november 2008 med henblik på at drøfte og beslutte det videre forløb, herunder perspektiverne, så alle involverede er fuldt bekendt med, hvad der skal ske. **Sagen skal således ikke begynde forfra**, men det foreliggende materiale opdateres, hvis der er behov herfor, og sendes i høring. Da den første høring sker sideløbende med, at der arbejdes på opdatering af planmaterialet, vil den kun i begrænset omfang påvirke den samlede tidsplan for arbejdet. Det videre arbejde sker efter aftale med kommune og DONG, og der vil ikke blive iværksat undersøgelser eller opgaver, som ikke er nødvendige i henhold til lovgivningen.

At den første høring - "Idefasen" - sker sideløbende med, at planmaterialet opdateres og kun i begrænset omfang påvirker den samlede tidsplan indikerer, at "Idefasen" som gennemføres af Miljøministeriet, er mere eller mindre proforma.

Man er ikke indstillet på at tage højde for høringssvarene.

Sven Koefoed-Hansen har den 28/10 2008 underskrevet et udkast til svarskrivelse (**bilag 12**) til Henrik Høegh, med en anderledes ordlyd end det svar, der faktisk er sendt.

Heraf fremgår det, at Miljøcenter Roskilde ønskede at "trimme" VVM-redegørelsen, da den var sårbar overfor en forventet klage til Naturklagenævnet, og at man med de 2 høringer udelukkende har ønsket at forhindre, at der kunne klages over fejl og mangler ved den del af planprocessen som Storstrøms Amt var ansvarlig for.

Udkast til svarskrivelse underskrevet af Sven Koefoed-Hansen den 28/10 2008 (bilag 12):

Det fremgik også af brevet, at den videre planlægning for forsøgsmølleområdet ved Kappel i Lollands Kommune fortsættes hos Miljøcenter Roskilde, således at det allerede tilvejebragte planmateriale indgår i sagen. Kommuneplantillægget skal følges op af Lolland Kommunes vedtagelse af en lokalplan.

Miljøcenter Roskilde har endnu ikke drøftet sagn med hverken kommune eller DONG, og afholder første møde den 3. november 2008 med henblik på at drøfte og beslutte det videre forløb, herunder tidsperspektiverne.

Politik

Ud fra et hensyn til både bygherre, kommune, ministeriet og tidsperspektiverne foreslår Miljøcenter Roskilde, at planprocessen opererer med 2 offentlige høringer i stedet for 1. **Det er det, nogen kan kalde at begynde "forfra"**. Baggrunden for fornyet høring er følgende:

Miljøcenter Roskilde vurderer, at den 2 år gamle VVM-redegørelse indholdsmæssig er sårbar i en forventelig klage til Naturklagenævnet. Det er på den baggrund **nødvendigt, at "trimme" det foreliggende VVM-materiale, så det lever op til reglerne**. Hertil kommer, at centret er af den opfattelse, at det vil skabe unødvendig uro at springe dele af den normale offentlighedsprocedure over. På den baggrund er det Miljøcenter Roskildes vurdering, at det er hensigtsmæssigt at begynde med den første af to offentlige høringer – indkaldelse af forslag til ideer til planlægningen. Denne tilgang servicere også en maksimal inddragelse af offentligheden.

Fornyet høring betyder også, at der ikke længere kan klages over mulige fejl og mangler i den del af planlægningsprocessen, som amtet var ansvarlig for. Og det må forventes at sagen bliver påklaget til Naturklagenævnet.

Det er således Miljøcenter Roskildes samlede vurdering, at man efter omstændighederne bør høre borgerne 2 gange.

Da den første høring på 2-4 uger kører sideløbende med, at der arbejdes på opdatering af planmaterialet, vil den kun i begrænset omfang påvirke den samlede tidsplan for arbejdet.

Klagerne fastholder, at det er det gamle med minimale justeringer.

Der er ikke tale om et nyt projekt i planlægningsmæssig og teknisk forstand.

Det er projektet fra 2006 "7-9 demonstrationsvindmøller". Flere steder i Kommuneplantillægget, VVM-redegørelsen, lokalplanen m.m. skriver man fortsat demonstrationsvindmøller, ligesom man i 2006 også brugte betegnelserne forsøgs- og testmøller.

Miljøcenter Roskildes indkaldelse og ideer og forslag var en "proforma" indkaldelse, udelukkende med det formål at hindre, at borgerne kunne klage til Naturklagenævnet over inhabilitet m.m. i den 1. del af planprocessen som blev gennemført af Storstrøms Amt og Rudbjerg Kommune.

Miljøcentret skriver^[1]:

Planprocessen er gennemført med to offentlige høringer, offentligt møde, sammenfattende redegørelse m.v. ...".

Miljøcenter Roskilde har ikke afholdt et offentligt møde. Nogle medarbejdere fra Miljøcentret var til stede under det offentlige møde den 26/8 2009, som blev afholdt af DONG Energy og Lolland Kommune. Miljøcentret gav sig på ingen måde til kende og var "usynlig" ved mødet, som i øvrigt var en skandale.

Miljøcentrets medarbejdere greb heller ikke ind, da Lolland Kommune og DONG Energy fejlinformerede om bl.a. lysafmærkningen.

Planlægningen er i konflikt med Vindmøllecirkulæret

Miljøcenter Roskilde har i deres svarskrivelse ikke tilvejebragt ny viden.

Klagerne fastholder, at der er konflikter mellem Vindmøllecirkulæret og kommuneplantillægget mht. vurdering af alternativer, opstillingsmønstre, møllehøjder og -afstande.

Der henvises til klagen og nedenstående.

Alternativer er ikke behandlet

Miljøcentret skriver^[1]:

Med hensyn til belysning af alternativer, skal VVM-redegørelsen i henhold til VVM-bekendtgørelsens bilag 4 blandt andet skal indeholde "en oversigt over de væsentligste alternativer, som bygherren har undersøgt" og "en oversigt over de væsentligste alternativer og alternative placeringer, som herudover har været undersøgt" samt af 0-alternativet...

*Der er foreslået et antal alternativer i forbindelse med indkaldelsen af ideer og forslag i den nye planproces, som Miljøcenter Roskilde gennemførte. Det drejer sig om **Nøjsomheds Odde nord for Nakskov Fjord, Bogø-inddæmningen syd for fjorden (men nord for planområdet) og et anlæg med "kun" 5 eller 6 møller ved Kappel**. Hertil kommer et forslag om at erstatte den nuværende vindmølle park med en **ny park til almindelig kommerciel drift med møller**, der er større end den eksisterende, men mindre end forsøgsmøller (< 150 m)*

Alle disse forslag er som reglerne forskriver angivet i en oversigt og behandlet "mere eller mindre uddybende" i VVM-redegørelsen (side 96 og 97).

*Det blev i høringsfasen foreslået, at alle møller skal **placeres langs Østersødiget af hensyn til træk-kende fugle og at placere møllerne ved Nøjsomheds Odde**. Disse forslag blev behandlet i **Miljøcenter Roskildes sammenfattende redegørelse**. De to forslag adskiller sig ikke væsentligt fra allerede behandlede forslag.*

Med hensyn til muligheden for alternative placeringer af vindmølle-forsøgsområdet henholder Miljøcenter Roskilde sig til en passus om, at man kun er forpligtet til at undersøge alternativer mere eller mindre indgående. I sig selv er "mere eller mindre indgående" et særdeles upræcist krav, men minimumskravet "mindre indgående" har **ikke** fundet sted i forbindelse med Kappelprojektet. Man har reduceret "undersøgelsen" af alternativer til en enkelt støjberegningstabel for 5 vindmøller og nogle 5 linjer i øvrigt i VVM-redegørelsen.

Det er efter vores opfattelse en tilsidesættelse af de lovmæssige krav til en VVM-redegørelse. Vi mener, at loven tilsiger bygherren at undersøge væsentlige og i hvert tilfælde foreslåede alternativer og begrunde, hvor disse alternativer er fravalgt.

VVM-bekendtgørelsens bilag 4 er en absolut minimumsbestemmelse.

Nedenstående afsnit fra VVM-redegørelsen relaterer sig ikke til undersøgelsen af alternativer – det er udelukkende et forsøg på at få rejst så mange møller som muligt på et så lille areal som muligt.

VVM-redegørelsen, side 97:

Det er DONG Energy's opfattelse at en reduktion af antallet af møller vil betyde en uacceptabel dårligere udnyttelse af området til forsøgsvindmøller set i forhold til de miljømæssige forbedringer der kan opnås. Formålet med call-in af det tidligere projekt fra 2006 var netop at sikre at området blev udnyttet så effektivt som muligt, da der som ovenfor nævnt er så få mulige lokaliteter til rådighed for forsøgsmølleopstilling.

VVM-redegørelsen, side 96:

De øvrige mulige lokaliteter er derfor ikke egentlige alternativer til forsøgsmølleområdet ved Kappel, idet der vil være behov for alle de lokaliteter, der efter **nøjere vurderinger** viser sig anvendelige.

Heller ikke dette afsnittet på side 96 behandler alternative placeringsmuligheder, men afslører dog, at alternativer **ikke** har været udsat for den nævnte "nøjere vurderinger".

Grundige undersøgelser af alternative placeringsmuligheder må ikke undlades, fordi regeringens klima- og miljøpolitik ønskes gennemført hurtigst muligt.

Miljøcentret skriver^[1]:

De **eksisterende møller er udskiftningsmodne, området er relativt tyndt befolket**, vindforholdene er optimale, natur- og landskabsforholdene er hverken mere eller mindre sårbare end på de foreslåede alternative lokaliteter og der **er i forhold til andre områder i landet få interessekonflikter**.

Kappelområdet er efter Miljøcenter Roskildes beskrivelse "relativt tyndt befolket".

Hertil bemærkes:

- at der er 600 almindelige beboelser og 800 sommerhuse inden for **nærzonen** på 4,5 km.
- at **Vesternæs By er sammenhængende beboelse**. Fra Kappel Kirke og frem til Vesternæsvej nr. 29/58 incl. den sydligste del af Havsnæsvej er der 40 beboelsesejendomme inden for en strækning på blot 1,7 km.
- at der foreligger **55 ansøgninger om kompensation** for værditab i forbindelse med forsøgsmølleprojektet i Kappel. Det er det største antal værditabsansøgninger nogensinde og viser, at Miljøcenter Roskilde ikke har ret i ovennævnte betragtning om, at området er tyndt befolket.

Før undersøgelser reelt har fundet sted, må bemærkningen "natur- og landskabsforholdene er hverken mere eller mindre sårbare end på de foreslåede alternative lokaliteter, og der er i forhold til andre områder i landet få interessekonflikter" **helt må stå for Miljøcenter Roskildes egen regning**.

Da Miljøcentret ikke har screenet landet for alternative placeringer, er det umuligt for Miljøcentret at afgøre, om der i forhold til andre områder i landet er få interessekonflikter.

By- og Landsskabsstyrelsen har i september 2010 peget på 21 områder, som kunne være relevante til forsøgsvindmøller op til 250 meter.

Miljøcentret skriver^[1]:

Herudover ejes dele af området allerede af DONG og anvendes til vindmølleformål.

Iflg. www.ois.dk ejer DONG Ålehoved 3, 4900 Nakskov som firmaet har overtaget den 15. december 2005, efter at have truet ekspropriation. Den 14/12 2005 behandlede Rudbjerg Kommune sagen på et lukket møde og hvor vi i øvrigt påstår, at bl.a. borgmesteren var inhabil. Sagsfremstillingen vedlagt som **bilag 13**.

Matrikelnumrene 16a og 16d, Vesternæs by, Kappel udgør sammen 8.144 m².

Det areal som anvendes til vindformål – Kappel Vindmøllepark - ejes ikke af DONG Energy.

Miljøcentret skriver^[1]:

*Der er i den nuværende historiske situation således **ikke tale om et "enten-eller" placeringsspørgsmål, med et "både-og"**. Det er i den sammenhæng næppe realistisk, at forestille sig, at et allerede udlagt vindmølleområde, som området ved Kappel, ikke vil blive bragt i spil til renovering med de størst mulige møller.*

Kappel-området har været egnet til små vindmøller og er måske egnet til større vindmøller – altså et antal møller større end de nuværende møller på små 50 meter. Det betyder dog ikke, at området er egnet til 7 vindmøller på 156-200 meter med 2 tilhørende lysafmærkningsmaster. Da man oprin-

deligt udpegede området, havde nok ingen i deres vildeste fantasi forestille sig, at vindmøllerne ville blive 3-4 gang så høje.

Miljøcentret skriver^[1]:

De øvrige nævnte lokaliseringmuligheder er derfor ikke et klassisk alternativ til Kappel-området, men må ses som supplerende lokaliseringmuligheder, der enten allerede er - eller må forventes at blive - taget i anvendelse til vindmølleformål.

Flere af de områder, der er foreslået som alternativ er iflg. Miljøcentret/VVM-redegørelsen vurderet at kunne rumme større vindmøller ad åre, når eksisterende møller er udtjent. Områderne er således ikke alternativer, men supplementet mener Miljøcentret.

Ligeledes iflg. Miljøcentret/VVM-redegørelsen er de øvrige mulige lokaliteter ikke egentlige alternativer til forsøgsmølleområdet ved Kappel, idet der vil være behov for alle de lokaliteter, der efter nøjere vurderinger viser sig anvendelige.

Teknik- og Miljømyndigheden i Lolland Kommune har foretaget en foreløbig screening af mulige egnede testvindmøllepladser til mølle op til 250 meter, hvor der minimum er 1.000 meter til nærmeste nabobeboelse. Myndigheden har herefter peget på Korsnakke og Nøjsomheds Odde områderne og evt. Syltholmområdet.

Klima-, Miljø og Teknikudvalget besluttede dog den 4/3 2010, "ikke at planlægge med yderligere arealer til test af prototypevindmøller". **Argumentationen med supplementet og at alle lokaliteter skal bruges holder således ikke.**

Miljøcentret skriver^[1]:

I forbindelse med callin fasen af den tidligere regionplanproces blev der som omtalt af klager overfor Miljøministeriet foreslået alternative placeringer af vindmølleområdet. Det drejer sig om placeringer ved Rødsand syd for Lolland, på en kunstig ø 10 km fra land, på Vejro i Smålandsfarvandet eller på militære øvelsesområder eller nedlagte lufthavne.

Forslagene blev ikke genfremsat i den nuværende planlægningsproces,

Forslagene blev genfremsat.

Til Miljøcenter Roskildes supplerende idéfase indsendte Kappelgruppen ved skrivelse af 29/3 2009 ideer og forslag til planlægningen (**bilag 10**). Kappelgruppen henviste til, at følgende skulle indgå:

1. Skrivelse med bilag af 23/3 2009 til Miljøcenter Roskilde
2. Skrivelse med bilag af 11/7 2008 til miljøminister Troels Lund Poulsen
3. Skrivelse af 27/4 2007 til Miljøministeriet (Listevirksomhed)
4. Skrivelse af 3/2 2007 til daværende miljøminister Connie Hedegaard (**klagens bilag 7**)
5. Skrivelse af 22/1 2007 til bl.a. miljøministeriet (udbudsregler)
6. Mail af 28/11-2006 til Storstrøms Amtsråd (Lysafmærkning)
7. Mail af 22/11-2006 til Storstrøms Amtsråd (Lavfrekvent støj)
8. Kappelprojektet sammenholdt med "Rapport fra regeringens planlægningsudvalg for store vindmøller på land", foretræde for MPU den 25/3 2007
9. Kappelprojektet sammenholdt med "Rapport fra den tværministerielle arbejdsgruppe om forsøgsmøller på land", foretræde for MPU den 25/3 2007
10. Lovlighed, foretræde for MPU og EPU
11. Speciallæge i psykiatri om lavfrekvent støj, den 1/11 2006.

Riddertoftes Beboerforening har ligeledes fremsat fremsendt idéer og forslag til planlægningen, som Miljøcentret også har behandlet meget, meget overfladisk. Der er bl.a. gjort rede for støjproblemet ved Riddertoftes, allerede på det tidspunkt ligesom der er foreslået såvel Nøjsomheds Odde og en placering på havet som alternativ. Beboerforeningens skrivelse vedlagt som **bilag 14**.

Betragtninger i relation til det nationale testcenter i Thy

Miljøcentret skriver^[1]:

*Dette område forventes at skulle rumme endnu ikke udviklede vindmøller på op til 250 meters højde. **Det er møller af "næste generation", som er under planlægning, men som ikke findes endnu.** Det planlagte testcenter bliver således helt enestående i Danmark. Østerild testcenteret er således heller ikke et alternativ til Kappel, men et supplement til afprøvning af endnu større møller.*

Kun er ganske kort bemærkning uden at vi ønsker eller har taget stilling til, om Thy er egnet.

Da flere af de planlagte vindmøller til testcentret i Thy ikke findes endnu, kunne man netop have afprøvet Kappel møllerne der.

De største møller til Kappelprojektet findes ej hellere endnu, men må forventes at være udviklet lang tid før de største møller til testcentret i Thy.

Ingen tests / forsøg er realistiske i 20-30 år, som man planlægger med i Kappel.

Ved en tidsbegrænsning på f.eks. 5-6 år som vel ikke er urealistisk for forsøg, kunne Kappels møller have været testet i Thy.

Vilje skal der også til ☺.

Vindmøller over 150 meter høje bør ikke lovligt kunne stå på land som produktionsvindmøller, efter at de er testet.

Dispensationen fra Vindmøllecirkulærer bør kun være gældende i testperioden, hvorefter møllerne bør fjernes.

Naturklagenævnet bedes tage stilling til, om dispensationen i ht. vindmøllecirkulærets § 6, lovligt kan gives uden tidsbegrænsning.

Miljøcenter Roskildes dispensation er givet uden tidsbegrænsning.

Planlægningen strider mod krav om opstillingsmønster, højder og indbyrdes afstande

Miljøcentret skriver^[1]:

Bestemmelsen i Vindmøllecirkulærets § 6

"giver By- og Landskabsstyrelsen mulighed for i særlige tilfælde at godkende, at kravene i cirkulærets § 2, stk. 1 og 2, om et i forhold til landskabet let opfattet geometrisk opstillingsmønster og om en totalhøjde på under 150 meter, fraviges.

Miljøcentret glemmer en vigtig detalje, nemlig at der **kun kan fraviges for forsøgsvindmøller**.

Denne væsentlige "detalje" er også overset flere gange, idet Lolland Kommune i forbindelse med vedtagelsen af Lokalplan 360-21 redegør for, at vindmøllerne primære formål er produktion – altså ikke forsøg.

Miljøcentret skriver^[1]:

Det er By- og Landskabstyrelsen ved Miljøcenter Roskilde, der som myndighed beslutter, om der foreligger et "særligt tilfælde" med forsøgsmøller, som beskrevet i vindmøllecirkulæret. Den nævnte godkendelse er givet i kommuneplantillægget (s. 21) med den begrundelse, at kommuneplantillægget netop retter sig mod forsøgsmøller/demonstrationsmøller og at opstillingsmønster, møllehøjder og indbyrdes afstand derfor ikke nødvendigvis kan opstilles i "letopfatteligt, geografisk mønster".

Der kan kun i "**særlige tilfælde**" dispenseres fra Vindmøllecirkulærets § 2, stk. 1 (opstillingsmønster) og § 2, stk. 2 (højde).

Der kan ikke dispenseres udelukkende med den begrundelse, at det er forsøgsvindmøller.

Miljøcentret har ikke begrundet særlige tilfælde, og dispensation er bl.a. derfor ugyldig.

I høringsvar af 16/3 2009^[16] til revideret udkast til nyt vindmøllecirkulære og vejledning har Vindmølleindustrien skrevet til By- og Landskabsstyrelsen, at "i særlige tilfælde" burde slettes fra bestemmelsen.

Vindmølleindustriens høringsvar af 16/3 2009^[16]:

Forsøgsmøller over 150 m

Vi mener, at "i særlige tilfælde" er overflødig og bør slettes fra formuleringen om muligheden for, at By- og Landskabsstyrelsen kan godkende, at der opstilles forsøgsmøller på over 150 m.

"I særlige tilfælde" er trods opfordringen fra Vindmølleindustrien ikke udgået af bestemmelsen/cirkulæret, og bør iagttages.

Der henvises i øvrigt til klagens punkt 5.2 og 5.3.

Klagerne fastholder, at projektet ikke overholder vindmøllecirkulærets bestemmelser.

Ikke hjemmel til dispensation for produktionsvindmøller.

Dispensationen efter vindmøllecirkulærets § 6 er ugyldig. **Møllerne er primært produktionsvindmøller - ikke "forsøgsvindmøller".**

Om formålet med vindmøllerne ved Kappel skriver Lolland Kommune i den sammenfattende redegørelse^[11]:

Vindmøllerne i Kappel tjener flere formål.

Først og fremmest vil vindmølleparken producere op mod 40 MW strøm svarende til det årlige forbrug i ca. 25.000 husstande.

Der ud over tjener vindmølleparken det formål, at dens etablering vil kunne sikre en mere stabil drift af en senere etablering af vindmølleparker på havet med opstilling af samme typer møller som ved Kappel.

Det **primære formål** i Kappel, er som det fremgår af ovenstående, **produktion**. Det fremgår også meget tydeligt af den pressemeddelelse^[26] som Lolland Kommune udsendte den 9/6 2010, efter den politiske behandling i Klima-, Miljø- og Teknikudvalget.

Pressemeddelelse, Lolland Kommune, juni 2010^[26]:

"Jeg er meget tilfreds med, at sagen nu nærmer sig sin afslutning," udtaler formand for Klima-, Miljø- og Teknikudvalget Gert Mortensen. "Vi har i udvalget lagt stor vægt på, at de nye møller får en langt større kapacitet og dermed kan yde et helt konkret bidrag til kampen mod klimaforandringer og luftforurening."...

Øget kapacitet

Afgørelsen åbner op for opførelse af 7 vindmøller med en højde på mellem 150 og 200 meter, men den indebærer samtidig nedtagning af 27 møller, heraf 24 i Kappel Vindmøllepark. Alligevel vil *kapaciteten øges fra 9,6 til 40 MW, og fuldt udbygget vil anlægget kunne producere op til 125 millioner kWh om året. Det svarer til 25.000 husstandes forbrug.*

Fakta

... I forhold til produktion af el på fossile brændstoffer vil de nye møller give en yderligere reduktion (i forhold til de eksisterende møller) i mængden af drivhusgasser på 43.300 tons kuldioxid (CO₂), 18,2 tons svovldioxid (SO₂), 47 tons kvælstofoxider (NO_x) samt en reduktion på 1.838 tons slagger og flyveaske om året.

Afstand til nabobebyggelse er ikke i overensstemmelse med cirkulæret

Miljøcentret skriver^[1]:

VVM-redegørelsen (s. 6) dokumenterer, at ved den planlagte nedlæggelse af ejendomme kan vindmølle-cirkulærets afstandskrav overholdes.

VVM-redegørelsen dokumenterer **ikke**, at vindmølle-cirkulærets afstandskrav kan overholdes. **Tabel 1.2**^[4] viser **ikke** **worst-case** for afstandene fra møllerne til naboerne, ligesom den ikke viser afstandene fra lysafmærkningsmasterne til naboerne.

Byggefeltene for vindmøllerne er 100 meter og vindmøllernes placering er ikke endeligt fastlagt indenfor byggefeltene, hvilket kan medføre at møllerne bliver placeret nærmere nabobeboelser end de anførte afstande tabel i 1.2. Endvidere er møllerne nr. 6 og 7 ændret m.h.t. placering og byggefelt, hvilket der ej heller er taget højde for.

Miljøcentret skriver^[1]:

Der skal ikke opstilles markeringsmaster ved møller på under 150 m og afstandskravet på 4 gange totalhøjden gælder derfor kun fra møllerne. Afstandskravet har hovedsageligt baggrund i de gener i form af støj og lys/skygge, som vingerne på møller kan give anledning til.

Det er ikke korrekt, at der ikke skal opstilles markeringsmaster ved møller på under 150 m.

Vejledningen til vindmølle-cirkulæret^[6]:

Største totalhøjde

Vindmøller med en totalhøjde på 100 meter og derover skal ifølge lov om luftfart anmeldes til Statens Luftfartsvæsen. Opførelsen af anlægget må ikke påbegyndes, før der er udstedt attest om, at vindmøllen ikke skønnes at ville frembyde fare for lufttrafikkens sikkerhed. Vindmøller med totalhøjder fra 100 meter indtil 150 meter skal afmærkes i det omfang, Statens Luftfartsvæsen finder det påkrævet. Vindmøller med totalhøjder på 150 meter og derover skal altid afmærkes.

Det er en individuel afgørelse fra sag til sag, om lysafmærkningen skal ske på master eller på møllerne. Lysstyrken kan også variere fra sag til sag. Det er Luftfartsvæsenets afgørelse.

Klagerne fastholder, at lysafmærkningsmasterne er en integreret del af opstillingen og at vindmølle-cirkulærets § 2, stk. 3 skal iagttages i forhold til afstanden til masterne.

Afstandskravet er ikke overholdt, som det er anført i klagen.

Vejledningen til vindmølle-cirkulæret^[6]:

Afstand til naboer

Cirkulæret fastsætter i **§ 2, stk. 3**, at der ved planlægning for vindmøller skal overholdes en minimumsafstand mellem møller og nabobeboelse på 4 gange møllens totalhøjde. Bestemmelsen skal forebygge, at nabobeboelser påvirkes væsentligt af visuelle gener som glimt og skyggekast m.v.

Glimt er bl.a. de stærkt generende blink fra lysafmærkningen, som er placeret på gittermasterne. 40-60 hvide glimt/blink i minuttet, med en lysstyrke på op til 250.000 candela. Generne fra disse lysglimt skal nedbringes ved iagttagelse af afstandskravet.

Rammeområdets størrelse er i strid med Vindmøllecirkulæret.

Miljøcentret skriver^[1]:

Planlægningsområdet er udlagt i samarbejde med Lolland Kommune. Kommunen har valgt at udlægge rammerne for lokalplanlægningen således, at op til 10 berørte ejendomme bliver omfattet af lokalplanen og dermed om nødvendigt kan eksproprieres.

..
Vindmølleparken vil ikke kunne etableres uden at de 10 ejendomme nedlægges. DONG-energy har oplyst, at man vil søge at erhverve de nødvendige ejendomme ved frivillig overtagelse på markedsvilkår. I det omfang det ikke er muligt at erhverve ejendommene ved frivilligt salg vil en ekspropriation være den eneste mulighed. Det er således ikke en fejl, at lokalplanområdet omfatter ejendomme som det er nødvendigt at kunne råde over på den ene eller den anden måde, hvis lokalplanen skal kunne realiseres – tværtimod.

Klagerne har fremsat påstand om, at størrelsen af lokalplanområdet er i strid med vindmøllecirkulærets § 3, stk. 1. Se klagens punkt afsnit 5.4

Område 360-T13 er ikke tilpasset den påtænkte vindmøllegruppe ved Kappel som foreskrevet i vindmøllecirkulæret. Områdets størrelse er udelukkende fastsat af hensyn til mulighed for ekspropriation, hvilket Miljøcentret bekræfter i svarskrivelsen.

Habitatområder, Fuglebeskyttelsesområder og Bilag IV-arter

Projektet er i strid med:

Direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af natur samt vilde dyr og planter (Habitatdirektivet). Især henledes opmærksomheden på overtrædelser i forhold til:

- artikel 6 om bevaringsområder (habitatområder, Natura 2000-områder) og
- artikel 12 om strenge beskyttelsesordninger for bilag IV-arter.

Disse bestemmelser vil blive overtrådt, dersom forsøgsvindmølle-projektet i Kappel realiseres.

Habitatdirektivet er implementeret i Miljøbeskyttelsesloven (LBK NR 879 af 26/06/2010)

Med godkendelsen af VVM-redegørelsen og Kommuneplanen, mener vi, at Habitat-direktivets beskyttelse af flere af bilag IV-arterne i området overtrædes. Det gælder for:

- Marsvin, der netop ved Kappel har habitatområde – Natura-2000 område umiddelbart ved kysten (H 260)
- Sædgæs (Anser fabilis) herunder Tundragæs (Anser albifrons rossicus)
- Flere paddearter: Grønbroget tudse (Bufo viridis), løvfrø (Hyla Arborera) og strandtudse (Bufo Calamita)

Yderligere herom i klagen samt vedlagte **bilag 15**.

Der foreligger inhabilitet

Via aktindsigt er vi bekendt med, at der allerede tilbage i december 2008 blev udvekslet meninger imellem Miljøcenter Roskilde og Landsplan om, hvilken del af Naturbeskyttelseslovens § 65, der skulle anvendes for at håndtere Kappelmøllerne i forhold til strandbeskyttelseslinjen.

Vedlagt **bilag 16**.

Det ser for os ud som en forhåndsftale, som også er gældende for den afgørelse om dispensation, som Nykøbing F. Miljøcenter skulle træffe og traf den 23/8 2010.

Miljøcentret skriver^[1]:

Da Stiftsøvrigheden og kommunen ikke kunne opnå enighed, blev spørgsmålet indbragt for Miljøcenter Roskilde. Miljøcenter Roskilde afholdt et møde med parterne den 11. januar 2010. Da der stadig ikke kunne opnås enighed, afgjorde Miljøcenter Roskilde den 16. februar sagen til fordel for kommunens lokalplan.

En egentlig mægling har **ikke** fundet sted. Der har været tale om en ekspeditionssag fra Miljøcenter Roskildes side. Det pointeres, at det er DONG Energy, Lolland Kommune og Miljøcenter Roskilde, der har kreeret VVM-redegørelse og kommuneplan. Kirkens veto i forbindelse med projektet underkendes **uden** at en egentlig mægling er forsøgt.

Det finder klager stadig er kritisabelt og påpeger desuden, at Miljøcentret udtrykker, at denne afgørelse er taget af hensyn til statslige interesser, men at afgørelser i andre tilfælde godt kan falde anderledes ud.

Klager skal påpege, at der bør gælde ensartede vurderinger/afgørelser i alle sager.

Miljøcenter Roskilde skriver i sin afgørelse af 10/2 2010:

“Det skal præciseres, at der er tale om en konkret afvejning af de samfundsmæssige interesser i den konkrete sag, og at afgørelsen derfor ikke kan lægges til grund for vurderinger i andre sager vedrørende varetagelse af hensynet til kirkernes omgivelser i det åbne land”.

Miljøcentret skriver^[1]:

Det forhold, at miljøcenteret som myndighed også er involveret i et andet planlægningsspørgsmål - VVM - for det pågældende anlæg, ses ikke at udgøre inddragelse af et uvedkommende hensyn, der kan føre til inhabilitet i forhold til den skønsmæssige afvejning af de statslige interesser i sagen.

Netop det forhold at Miljøcentret er involveret i planlægningsspørgsmålet skaber inhabilitet og Miljøcentret har i deres afgørelse overfor Kirkens Veto efter vor vurdering inddraget uvedkommende hensyn.

Usikkerheder ved VVM-redegørelsen

Klager fastholder tidligere fremsatte bemærkninger omkring de estimerede støjberegninger af møllerne. Det er påfaldende, at estimaterne lige netop kan holde sig inden for støjgrænserne (selv om de overskrides nogle steder).

En igangværende undersøgelse af nattestøj fra vindmøller* er ikke afsluttet. Skulle det vise sig, at lyden fra vindmøllerne spreder sig længere væk om natten end tidligere kendt, kan støjgrænserne for nærværende projekt ikke overholdes.

Jesper Mogensen, Miljøstyrelsen skriver den 22/10 2010 omkring Natstøjsundersøgelsen:

"Undersøgelsen om støj fra vindmøller om natten er i gang. Undersøgelsen blev desværre forsinket lidt pga. Finansministeriets cirkulære fra juni måned om begrænsning af forventede større udgifter i staten i 2010, men undersøgelsen gennemføres nu i sin helhed. Den del af undersøgelsen, der nu er i gang, vil afdække hvornår på året, der er størst sandsynlighed for, at der kan forekomme meteorologiske forhold, der kan have betydning for vindmøllestøj om natten. Der er en forventning om, at sandsynligheden er størst om sommeren, og det kan betyde, at den sidste del af undersøgelsen, der omfatter egentlige støjmålinger, må gennemføres næste sommer, hvorefter undersøgelsen vil blive afrapporteret."

Vi mener, at alle tvivlsspørgsmål, der er behandlet af Miljøcenter Roskilde, hele tiden falder ud til fordel for projektet, og at hensynet til møllenaboerne, landskab og natur er sekundært.

På Riddertoftes Beboerforenings vegne og på vegne af øvrige klagere

Rita Petersen
Formand for Riddertoftes Beboerforening
Gottesgabs Strandvej 4
4900 Nakskov

Referencer:

- [1] Miljøcenter Roskilde, svarskrivelse af 16/9 2010 til Naturklagenævnet. Vindmøller v. Kappel, Lolland Kommune
- [2] Bekendtgørelse om støj fra vindmøller. Bekendtgørelse nr. 1518 af 14. december 2006. (Støjbekendtgørelsen)
- [3] DONG Energys supplerende støjberegning af 5/11 2009 for 7 WTG 5.0-8.0, "Eksempel 2".
- [4] Vindmøllepark ved Kappel, Lolland kommune, Del 2 VVM-redegørelse, maj 2010 (juli 2009)
- [5] Sammenfattende redegørelse vedrørende den offentlige høring omkring forslag til kommuneplantillæg med VVM for vindmøller ved Kappel på Lolland. Miljøcenter Roskilde 27. maj 2010.
- [6] Vejledning om planlægning for landzonetilladelse til opstilling af vindmøller. Vejledning nr. 9296 af 22/5 2009.
- [7] http://www.blst.dk/LANDSKABET/Kommuneplan/Vindmoellesekretariatet/FAQ_nyt/Hvilke_omraader_er_stoejfoelsomme_i_forhold_til_vindmoeller.htm
- [8] Lokalplan 360-21 Forsøgsvindmøller ved Kappel. Lolland Kommune, juni 2010.
- [9] "Høringsbidrag til idéfase vedr. nye vindmøller i Kappel Vindmøllepark". Lolland Kommune, Miljøteamet den 30/4 2009. Vedlagt som **bilag 3**.
- [10] Miljørapport. Forsøgsvindmøller ved Kappel. Lolland Kommune, juni 2010.
- [11] "Sammenfattende redegørelse for Forslag til LP 360-21 Forsøgsvindmøller ved Kappel med tilhørende Miljørapport". Lolland Kommune, 1. juni 2010. Dok. nr. 5719777.
- [12] "*Rudbjerg Kommune 1970-1995*"
- [13] Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse. Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24/9 2009
- [14] Vedtægter for de Lollandske Digelag, gældende fra 31/12 2000.
- [15] Cirkulære om planlægning for og landzonetilladelse til opstilling af vindmøller. Cirkulære nr. 9295 af 22. maj 2009. (Vindmøllecirkulæret)
- [16] Vindmølleindustriens høringssvar af 16/3 2009 til revideret udkast til nyt vindmøllecirkulære og vejledning. http://www.windpower.org/download/177/090316_H%F8ringssvar_-_Vindm%F8llecirkul%E6re_og_vejledning.pdf
- [17] Rapport fra regeringens planlægningsudvalg for vindmøller på land, februar 2007
- [18] Risikovurdering ifm. opsætning af nye vindmøller ved Kappel, Maj 2009. John Dalsgaard Sørensen, RISØ-DTU og Jens Nørkær Sørensen, DTU
- [19] Lokalplan E17-I (lb.nr. 52) "Erhvervsområde på Stensø", marts 2001. http://soap.plansystem.dk/pdfarchive/20_1057274_APPROVED_1239097030024.pdf
- [20] Kronik i Weekendavisen den 24/9 2010 "Naboer er magtesløse, når kæmpevindmøllerne buldrer " http://www.es.aau.dk/fileadmin/sections/acoustics/Documents/2010-09-24_Weekendavisen_kronik_A3.pdf

- [21] Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø. Orientering nr. 9, 1997, Miljøstyrelsen
- [22] Kappelgruppens indsigelse af 4/10 2009 til forslag til kommuneplantillæg 360-18. **Bilag 4.**
- [23] Støj fra Vindmøller - Faktablad P7. Danmarks Vindmølleforening, juni 2008.
- [24] Miljøminister Troels Lund Poulsen til Kappelgruppen den 8/9 2008. **Bilag 11.**
- [25] Kappelgruppen skrivelse af 29/3 2009 til Miljøcentrets supplerende idefase. **Bilag 10.**
- [26] Pressemeddelelse udsendt af Lolland Kommune den 9/6 2010.
<http://www.lolland.dk/Nyheder/Nyheder.aspx?M=News&PID=191&NewsID=1777>
- [27] Miljøministeriets kort til vindmølleplanlægning.
<http://miljoegis.mim.dk/cbkort?profile=miljoegis-vindmoeller>

Bilag:

- Bilag 1: Korrespondance med Lolland Kommune om udlevering af et læseligt og fuldt eksemplar af støjberegningen dateret 1/6 2010.
- Bilag 2: Roskilde Miljøcenters mail af 26/2 2009 til DONG Energy.
- Bilag 3: "Høringsbidrag til idéfase vedr. nye vindmøller i Kappel Vindmøllepark". Lolland Kommune, Miljøteamet den 30/4 2009.
- Bilag 4: Kappelgruppens indsigelse af 4/10 2009 til forslag til Kommuneplantillæg 360-21.
- Bilag 5: "Vindmøller ved Kappel, kommentarer til indsigelse af 4. oktober 2010". Teknisk notat af 9/11 2009 udarbejdet af DELTA for DONG Energy.
- Bilag 6: "Vindmøller ved Kappel, kommentarer til indsigelse af 21. februar 2010". Teknisk notat af 1/3 2010 udarbejdet af DELTA for DONG Energy.
- Bilag 7: Miljøministerens besvarelse den 17. november 1994 af spørgsmål nr. 12 (alm.del – bilag 17) stillet af Folketingets Miljø- og planlægningsudvalg.
- Bilag 8: Afstande til nærmeste beboelse. Miljøministeriets afstandskort til vindmølleplanlægning.
- Bilag 9: Korrespondance med DONG i februar 2009. Skal **ikke** fremlægge et nyt forslag.
- Bilag 10: Kappelgruppens skrivelse af 29/3 2009. Miljøcentrets supplerende idéfase.
- Bilag 11: Miljøminister Troels Lund Poulsen til Kappelgruppen den 8/9 2008.
- Bilag 12: Mail fra MF Henrik Høegh den 15/10 2008 til Miljøministeren.
Svarskrivelse af 29/10 2008 fra Miljøministeren TLP til Henrik Høegh.
Udkast til svarskrivelse til Henrik Høegh, Sven Koefoed-Hansen den 28/10 2008.
- Bilag 13: Rudbjerg Byråd den 15/12 2005. Ekspropriation af ejendom til forskning i vindmøller.
- Bilag 14: Riddertoft Beboerforenings skrivelse af 28/3 2009. Miljøcentrets supplerende idéfase.
- Bilag 15: Der sker skader på Habitater, fugleområder og bilag IV-arter
- Bilag 16: Landsplan og Miljøcenteret om dispensation for standbeskyttelseslinjen.